

Täysistunto

Tiistai 17.2.2026 klo 14.00—21.42

12. Kannabis lailliseksi, säännellyksi ja verolle

Kansalaisaloite KAA 2/2024 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 18/2025 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 18/2025 vp. — Keskustelua. Edustaja Eerola, olkaapa hyvä.

Keskustelu

18.14 **Juho Eerola ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Esittelen nyt tosiaan siis aiheeseen liittyen lakivaliokunnan mietinnön, mutta sitä ennen kiitän kansalaisaloitteen tekijöitä. Näitä on aina virkistävää käsitellä, olipa itse mitä mieltä tahansa itse asiasta.

Tässä mainitussa kansalaisaloitteessa ehdotetaan ryhtymistä lainvalmisteluun, jolla kannabiksen laittomuus kumottaisiin ja se korvattaisiin siten, että kannabiksen käyttö, hallussapito, omatarveviljely, valmistus ja myynti sallittaisiin ikärajoin. Valmistukselle ja myynnille ehdotetaan luotavaksi muihin, jo ennestään laillisiin päihteisiin rinnastuva sääntelyjärjestelmä. Lisäksi tämä kansalaisaloite sisältää kannabiksen osalta ehdotuksia liittyen verotukseen, maatalouteen ja rekisterimerkintöihin.

Lakivaliokunta toteaa, että kansalaisaloite on sinänsä ajankohtainen ja kytkeytyy maailmalla käytävään keskusteluun kannabiksen asemasta ja huumausainepolitiikan mahdollisista muutostarpeista. Lakivaliokunta ei kuitenkaan kannata kansalaisaloitteessa tarkoitettua laillistamista ja aloitteen mukaisen sääntelyjärjestelmän luomista, eikä laillistamisen tarkempaan arviointiin ja selvittämiseen ole valiokunnan näkemyksen mukaan perusteltua nyt ryhtyä.

Valiokunta ei pidä todennäköisenä, että kannabiksen saatavuutta lisäämällä voitaisiin vähentää kokeilijoiden ja käyttäjien määrää. Päinvastoin saatavuuden kasvu voi johtaa kulutuksen ja sitä myöten myös haittojen kasvuun väestötasolla. Edelleen lakivaliokunta katsoo, että aloitteen tavoitteet haittojen vähentämisestä ja lasten ja nuorten suojelemisesta tulee pyrkiä tavoittamaan muilla keinoin. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kansalaisaloitteessa tarkoitettu laillistaminen ei olisi myöskään nykyisen EU-lainsäädännön mukaista.

Lakivaliokunta ehdottaa, että kansalaisaloitteeseen sisältyvä ehdotus lainvalmisteluun ryhtymisestä siis hylätään.

Siltä osin kuin kyse olisi kannabiksen käytön rangaistavuuden poistamisesta lakivaliokunta toteaa, että se on melko hiljattain arvioinut tätä asiaa aiemman kansalaisaloitteen yh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2026 vp

teydessä, jossa siis ehdotettiin kannabiksen käytön rangaistavuuden poistamista. No, tuolloin muutamia vuosia sitten lakivaliokunta ei puoltanut tässäkään kansalaisaloitteessa ehdotettua. Valiokunta ei pitänyt myöskään tarpeellisenä ryhtyä selvittämään yleisesti kaikkien huumeiden rangaistavuudesta luopumista. Lakivaliokunta siis katsoo, että yhteiskunnallisessa tilanteessa, jossa nyt ollaan, ei ole sittemmin tapahtunut tältä kannalta sellaisia merkittäviä muutoksia, joiden myötä kannabiksen tai sitten muidenkaan huumeiden käytön rangaistavuutta olisi perusteltua arvioida eri tavoin kuin tässä valiokunnan aiemmassa mietinnössä.

Rouva puhemies! Lakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että huumeiden käytön ja siitä aiheutuvien haittojen vähentämisessä on keskeisessä asemassa tietenkin myös tämä ennaltaehkäisevä työ, valistus ja varhainen puuttuminen. Syrjäytymisen estäminen eri käytettävissä olevin keinoin on myöskin tärkeää. Lakivaliokunta näkee ja katsoo, että on täysin selvää, että huumeiden käytön haittojen vähentämisessä on joka tapauksessa keskeisessä roolissa ennen muuta muu kuin rikoslainsäädäntö. Keskeistä on hoitoonpääsyn mahdollisuudet ja sosiaali- ja terveystalouden saatavuus.

Sitten lopuksi, arvoisa rouva puhemies, mainitsen, että tämä käsittely lakivaliokunnassa tämän asian osalta, niin kuin aina muittenkin asioiden osalta, oli oikein rakentavaa, mukaan lukien nämä asiantuntijakuulemiset, joita meillä runsaasti oli. Lopputulos ei ollut täysin yksimielinen, vaan vasemmistoliitto ja vihreät tekivät tähän mietintöön vastalauseen, ja niitä perusteita varmaan sitten tulevaisuudessa puheenvuoroissa kenties kuulemme. — Kiitokset.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Mennään puhujalistaan. — Garedeu, olkaa hyvä.

18.19 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Lakivaliokunta niittasi eduskunnan kannan: kannabista ei laillisteta — ainoa oikea päätös. Kannabis on vaarallinen huume, jonka käyttöä ei tule edistää millään tavoin. Kannabiksen käyttö on yleistynyt räjähdysmäisesti. Osittain tämä voi johtua siitä, että kannabiksen polttamisesta saa helposti median välityksellä sellaisen kuvan, että se olisi harmitonta tai jopa hyödyllistä touhua. Laillistaminen antaisi saman signaalin. Tämä on täysin väärä käsitys, joka tulisi tehokkaasti saada kitkettyä varsinkin nuorten mielikuvista.

Mietinnössä kerrotaan, että kannabiksen aiheuttamat psykoosit ovat lisääntyneet. Näistä psykoosiin joutuneista joka kolmas sairastuu myöhemmin skitsofreniaan. Sairauteen liittyvä harhaisuus, vainotuksi tulemisen tuntemus ja olemattomien äänien kuuleminen ovat oireita, joita kukaan ei varmasti haluaisi kokea.

Nuoruudessa kannabis vaikuttaa aivojen kehitykseen ja mielenterveyteen. Kannabiksen käyttö suurentaa myös keuhkosityövän ja keuhkoputkentulehduksen riskiä. Se voi laskea kehon lämpötilaa sekä nostaa sydämen sykettä ja verenpainetta. Kannabiksen käyttö raskausaikana on yhteydessä komplikaatioihin ja voi aiheuttaa lapselle myöhemmin tarkkaavuus- ja käytösongelmia.

Kannabis heikentää huomiokykyä, työmuistia, motorista koordinaatiokykyä ja reaktionopeutta. Liikenneonnettomuuksien riski luonnollisesti näiden myötä kasvaa, mikäli liikenteeseen lähdetään kannabista käytettyään.

Kannabiksen käyttö voi aiheuttaa myös ahdistusta, vainoharhaisuutta, levottomuutta ja kuolemanpelkoa. Kannabiksen käytön tiedetään olevan yhteydessä myös sosiaaliseen eristytymiseen, koulunkäynnin ja työelämän ulkopuolelle jäämiseen sekä muihin sosiaalisiin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2026 vp

haasteisiin. Tämä ei siis todellakaan ole mikään leikin asia — tai siis leikitään lasten ja nuorten terveydellä ja heidän tulevaisuudellaan.

Kannabis aiheuttaa tietysti myös riippuvuutta. Kaikkein alttiimpia sekä haittavaikutuksille että riippuvuuden kehittymiselle ovat tietenkin nuoret.

Arvoisa puhemies! Kiitos lakivaliokunnalle kannabiksen laillistamista ajaneen kansalaisaloitteen hylkäämisestä. Kannabis on huumausaine, eikä Suomi kaipaa yhtään enempää huumeongelmia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kaunistola.

18.23 Mari Kaunistola kok: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Lakivaliokunnan puheenjohtaja Eerola esitteli hyvin ja kattavasti lakivaliokunnan kantaa asiaan. Oma kantani on valiokunnan jäsenenä myöskin selkeä: meidän ei tule laillistaa kyseistä huumetta. Meillä nimittäin on valmiiksi jo monen monta murhetta.

Yhä nuoremmat ajautuvat huumeiden pariin jo tämänhetkisen helpon saatavuuden vuoksi. Saatavuutta helpottavat muun muassa netin anonyymi verkkokauppa sekä kotikasvatettu kannabis. Samalla käytön lisääntyminen johtaa huumausaineiden kaupan ja maahantuonnin määrän kasvuun. Emme voi helpottaa saatavuutta entisestään laillistamalla kannabista ja hyväksymällä yhteiskunnan tasolla sen käyttöä.

Sytä sille, miksi kannabista ei tule laillistaa, on lukuisia.

Ensinnäkin kyse on terveydestä. Kannabista tunnutaan usein vähättelevän mietona huumeena tai päihteenä. Tutkimukset kuitenkin osoittavat sen vaikuttavan merkittävästi erityisesti nuorten aivojen kehitykseen. Säännöllinen käyttö myös lisää riskiä mielenterveysongelmiin, kuten ahdistukseen, masennukseen ja jopa psykooseihin. Nuorena aloitettu kannabiksen käyttö voi jopa moninkertaistaa riskin sairastua myöhemmin psykoosisairauteen. Lisäksi tutkimusten mukaan noin kolmasosalle kannabispsykoosin vuoksi hoidossa olleista kehittyy myöhemmin skitsofreniaa. Kyse on siis vakavista sairauksista, joita emme voi vähätellä.

Poliisin arjessa huumeidenkäyttö näyttäytyy konkreettisesti juuri esimerkiksi hälytyksinä liittyen nuorten väkivaltaisuuteen tai ahdistuksen aiheuttamaan itsetuhoiseen käyttäytymiseen. On selvää, että emme voi yhteiskuntana hyväksyä päätöstä, joka todennäköisesti kasvattaisi näitä ongelmia, lisäisi nuorten pahoinvointia sekä kuormittaisi terveydenhuoltoa entisestään.

Toisekseen laillistaminen normalisoisi kannabiksen käyttöä. Kyse on huumeesta. Kun jokin aine muuttuu lailliseksi, kynnys sen kokeilemiseen madaltuu erityisesti nuorten keskuudessa. Yleinen hyväksyttävyys tulisi lisäämään kannabiksen käyttöä ja laajentamaan käyttäjäpiiriä hyväksyttävyyden ja tarjonnan lisääntyessä. Erityisen huolestuttavaa on entistä nuorempien huumausaineiden käytön ja levittämisen lisääntyminen. Samalla käytön lisääntyminen johtaa maahantuonnin ja huumeikaupan määrän kasvuun.

Kyse on siis siitä, millaisia mielikuvia luomme huumeidenkäytöstä ja millaisia signaaleja annamme etenkin yhteiskunnan lapsille ja nuorille. Huumeisiin kytkeytyvien toimien tulee keskittyä päihderiippuvaisten henkilöiden hoitoonohjaukseen, hoitoonpääsyn helpottamiseen sekä huumeiden käytön, maahantuonnin ja levittämisen vähentämiseen eli kaikkeen päinvastaiseen kuin mitä kannabiksen laillistamisesta seuraisi.

Kolmanneksi yhteiskuntamme turvallisuudessa huumausaineongelma on keskeinen turvallisuushaaste sisäisen turvallisuuden kentällä. Poliisiurani aikana olen nähnyt monia huu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2026 vp

mekuolemia ja vielä enemmän näihin kuolemiin ja huumeisiin kytkeytyviä ilmiöitä: väkivaltaa, terveysongelmia ja syrjäytymistä. Huumeisiin linkittyy monia muitakin rikollisuuden muotoja, joiden kitkeminen muuttuisi entistä vaikeammaksi kannabiksen laillistamisen myötä. On huomioitavaa, että lakialoite heikentäisi poliisin mahdollisuuksia rikosten selvittämisessä ja lisäksi valmiudet järjestäytyneen rikollisuuden sekä vakavan rikollisuuden torjumisessa heikkenisivät. Yhteiskunnan tehtävä on suojella kansalaisiaan, ei lisätä riskejä.

Arvoisa rouva puhemies! Kaiken tämän vuoksi seison lakivaliokunnan päätösehdotuksen takana kansalaisaloitteen hylkäämisestä. Meidän ei tule antaa pienintäkään signaalia siitä, että huumausaineiden käyttö olisi yhteiskunnallisesti hyväksyttävää ja harmitonta. Huumerikollisuus on myös lähtökohtaisesti aina piilorikollisuutta, mikä vaikeuttaa ilmiötä entisestään. Poliisille rikollisuudesta paljastuu vain jäävuoren huippu. Poliisi tekeekin hartiavoimin töitä torjuakseen huumeiden aiheuttamia ongelmia ja rikollisuutta, mutta tähän tarvitaan myös moniammatillista yhteistyötä ja nimenomaan poliittista tahtotilaa kitkeä kaikki huumeet, kannabis mukaan lukien, katukuvasta.

Kannabista ei tule laillistaa nyt, eikä sitä tule laillistaa tulevaisuudessa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

18.28 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Kannabisaloite on hylättävä. Kiitän kuitenkin kansalaisaloitteen tekijöitä aktiivisuudesta ja perusteellisesta työstä. On arvokasta, että suomalaiset osallistuvat yhteiskunnalliseen keskusteluun ja haastavat meitä päättäjiä arvioimaan lainsäädäntöä avoimesti. Tässä asiassa lakivaliokunta on kuitenkin tehnyt hyvin perustellun ja viisaasti harkitun ratkaisun, ja haluan tuoda esiin, miksi sen johtopäätökset ovat oikeita ja turvallisuuden näkökulmasta välttämättömiä.

Arvoisa puhemies! Suomessa huumeiden käytön ja jakelun ympärille on vuosien varrella muodostunut vakavaa ja määrätietoisesti toimivaa järjestäytynyttä rikollisuutta. Lakivaliokunta on tuonut esiin, että kannabiksen käytön ja saatavuuden lisääntyminen todennäköisesti kasvattaisi myös huumausainerikollisuuden toimintaedellytyksiä. Saatavuuden kasvaessa kysyntä kasvaa, ja juuri sitä kautta rikolliset verkostot vahvistuvat. Valiokunnan mukaan lailliset markkinat eivät poistaisi laitonta markkinaa vaan voisivat jopa antaa sille uusia mahdollisuuksia kätkeytyä laillisen toiminnan lomaan. Tämä ei ole tavoittelemaamme turvallisen arjen suuntaa.

Arvoisa puhemies! Valiokunta nostaa lisäksi esiin myös vakavat terveyshaitat. Tutkimusten mukaan kannabiksen käyttö erityisesti nuorilla lisää psykiatrisen hoidon tarvetta, psykoosin riskiä ja riskiä syrjäytyä koulutus- ja työpoluilta. Eikä pidä sivuuttaa sitä, että suurin osa kansainvälisistä tutkimuksista osoittaa huumausaineiden käytön lisääntyneen laillistamisen myötä. Erityisen huolissani olen siitä, kun nuorten huumausaineiden käyttö lisääntyy. Se tarkoittaa lisääntyviä huumeiden varjoja, jotka kulkevat kannabiksen mukana, kuten altistumista kovemmille aineille, riskikäyttöä ja verkostoitumista rikollisten kanssa. Turvallinen arki syntyy siitä, että pystymme pysäyttämään tämän kehityksen, ei siitä, että normalisoimme vaarallisten päihteiden saatavuutta.

Arvoisa puhemies! Lakivaliokunta on ollut tässä asiassa viisas ja vastuullinen. Se perustelee päätöstään selkeästi. Kansalaisaloitteessa ehdotettu malli ei olisi EU-oikeuden mukainen. Se ei vähentäisi haittoja, eikä se turvaisi lapsia ja nuoria terveelliseen elämään. Lisäksi valiokunta muistuttaa, että hoitoonpääsyn vahvistaminen ja ennaltaehkäisy ovat te-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2026 vp

hokkaampia ja humaanimpia keinoja kuin rangaistusten poistaminen tai markkinoiden laajentaminen.

Meidän velvollisuutemme on turvata suomalaisille turvallinen arki kouluissa, kaduilla ja kodeissa. Se tarkoittaa, että otamme huumeisiin liittyvät riskit tosissamme ja ehkäisemme niitä kaikilla mahdollisilla keinoilla.

Rikollisuuden, terveyshaittojen ja nuorten altistumisen kannalta tämä aloite ei edistä turvallisuutta. Siksi kannatan lakivaliokunnan esitystä ja katson, että valiokunta on tehnyt tässä asiassa vastuullisen ratkaisun. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mattila.

18.32 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa rouva puhemies! Keskustelu kannabiksen vapauttamisesta herättää vahvoja tunteita. Olen kansanedustajavuosien aikana osallistunut kannabiskeskusteluihin muutaman kerran ja ilmaissut niissä selkeästi kielteisen suhtautumiseni kannabiksen käytön vapauttamiseen. Olen saanut osakseni pääasiassa ymmärrystä mutta myös pieneltä sinnikkäältä joukolta varsin käsittämätöntä palautetta.

Myönnän reilusti, että huumeiden vastainen asenteeni kumpuaa lapsuuden perhettäni kohdanneista järkyttävistä kokemuksista. Huumeet tuhosivat veljeni elämän ja sen myötä myös vanhempieni elämän. Tiedän siten omakohtaisesti, että huumeiden käyttäminen ja sen seuraamukset eivät rajoitu pelkästään käyttäjiin itseensä vaan myös heidän läheisiinsä. Kavahdan siksi ajatusta edistää millään tasolla huumeiden tai muiden päihteiden käyttöä Suomessa.

Haluan kuitenkin kiittää kansalaisaloitteen tekijöitä heidän laatimastaan aloitteesta, koska on hyvä, että aika ajoin käydään läpi tämä keskustelu, toimiiko nykyinen huume- ja päihdepolitiikka ylipääntensä Suomessa. Moni haluaa aidosti vähentää haittoja ja auttaa ihmisiä, jotka kamppailevat päihteiden kanssa. Se tavoite on yhteinen, ja juuri siksi on katsottava kokonaisuutta rauhallisesti ja rehellisesti.

Arvoisa puhemies! Niissä maissa, joissa cannabis on laillistettu, se ei ole korvannut alkoholia. Se ei ole vähentänyt juomista vaan tullut sen rinnalle. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että yhä useampi käyttää useampaa päihdettä. Suomessa päihdehaittojen hoitoon kuluu jo nyt useita miljardeja euroja vuodessa. Nämä rahat ovat pois muusta terveydenhuollosta, vanhuspalveluista ja lasten tuesta. Jos lisäämme yhden laillisen päihteen lisää, emme poista vanhoja ongelmia vaan lisäämme uuden niiden päälle. On myös tärkeää sanoa ääneen, että ei ole olemassa vaarattomia huumausaineita. Jokainen niistä voi aiheuttaa riippuvuutta, mielenterveysongelmia, syrjäytymistä ja rikoksia. Kaikki eivät tietenkään ajaudu ongelmiin, mutta lainsäädäntöä ei pidä tehdä niiden varaan, joilla menee hyvin. Se pitää tehdä niiden suojelemiseksi, jotka ovat haavoittuvimmassa asemassa, eli nuorten, mielenterveysongelmista kärsivien ja niiden, joiden elämäntilanne on muutenkin vaikea.

Olen erityisen huolissani siitä, miten asenteet ovat muuttuneet. Mediassa puhutaan huumeiden viihdekäytöstä kuin kyse olisi harmittomasta kokeilusta tai se olisi jopa trendikästä. Rikollisista tehdään tarinoita, joissa huumekauppa näyttyy jännittävänä elämäntapana. Samaan aikaan näemme, että yhä nuoremmat ajautuvat rikoksiin helpon rahan houkuttelemisena. Pahimmillaan aikuiset rikolliset käyttävät alaikäisiä hyväkseen. Tätä kehitystä ei voi katsoa sivusta.

Kannabiksen vapauttamista perustellaan usein sillä, että rangaistavuus estää hoitoon haakeutumista. Todellisuudessa suurin este avun saamiselle on usein syvä riippuvuus, häpeä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2026 vp

tai se, ettei ihminen koe vielä tarvitsevänsä apua. Laillistaminen ei poista näitä inhimillisiä esteitä. Sen sijaan se voi madaltaa kynnystä kokeilla myös niitten nuorten kohdalla, jotka ovat tähän asti pysyneet erossa huumeista juuri siksi, että ne ovat laittomia.

Arvoisa puhemies! Lainsäädäntö ei ole vain tekninen sääntökokoelma, vaan se on myös viesti. Kun jokin kielletään, yhteiskunta sanoo, että tämä ei ole riskitöntä, tämä ei ole suositeltavaa. Jos kannabis vapautettaisiin, viestittäisiin väistämättä, että sen käyttö on hyväksyttävää. Se vaikuttaisi asenteisiin, ja asenteet vaikuttaisivat tekoihin.

On esitetty, että käyttöririkoksesta tuleva poliisin merkintä sulkee nuorilta ovia. On totta, että nuorten tulevaisuus on turvattava, mutta joskus poliisin puuttuminen voi olla myös pysäyttävä hetki, herätys, joka estää vakavammat ongelmat myöhemmin. Lievästä käyttöririkoksesta ei seuraa rikosrekisteriä, eikä poliisin tietojärjestelmä ole mikään huumerekisteri vaan osa normaalia rikosasioiden käsittelyä.

Väite siitä, että laillistaminen lopettaisi huumausainerikollisuuden, kuulostaa houkuttelevalta. Todellisuudessa rikollisuus harvoin katoaa näin yksinkertaisesti. Alkuvaiheessa kysyntä todennäköisesti kasvaisi, kun uutuudenviehätys houkuttelisi kokeilemaan. Se toisi hyötyä myös katumarkkinoille. Ammattirikollisille huumekauppa on liiketoimintaa, ja he etsivät aina uusia tapoja tehdä voittoa.

Arvoisa puhemies! Kiitän hallitusta, että se on tehnyt panostuksia ennaltaehkäisyyn erityisesti lasten ja nuorten kohdalla. Panostuksia tarvitaan mielenterveyspalveluihin, kouluihin, nuorisotyöhön ja myös verkkoon ja someen, missä nuoret viettävät aikaansa. Myötätuntoinen ja ennaltaehkäisevään toimintaan panostava päihdepolitiikka tarkoittaa ennen kaikkea sitä, että tuemme ihmisiä ajoissa, puutummme ongelmiin varhain ja suojelemme nuoria siltä, mikä voi viedä heiltä tulevaisuuden. Siksi katson, että kannabista ei tule vapauttaa Suomessa. Meidän tehtävämme on rakentaa yhteiskuntaa, jossa mahdollisimman harva ajautuu päihdeongelmiin, ei sellaista, jossa riskejä lisätään. [Perussuomalaisten ryhmästä: Hyvä puhe!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne.

18.39 Atte Harjanne vihr: Arvoisa puhemies! Kiitos valiokunnan puheenjohtajalle mietinnön esittelystä. Kansalaisaloite kannabiksen laillisen aseman muuttamisesta on jälleen kirittänyt suomalaista päihdepoliittista keskustelua eteenpäin. Kiitos aloitteen tekijöille. Kansalaisaloitteen ehdotukset ja niiden tueksi esitetyt perustelut ovat varteenotettavia ja pääosin kannatettavia. Asiaa olisi kuitenkin selvitettävä huolella ennen varsinaista lainvalmisteluun ryhtymistä.

Laillistamiskokemukset verrokkimaista ovat pääosin tuoreita, ja tietoa näistä maista karttuu kaiken aikaa. Eri maiden päihdekulttuureissa on myös eroja, ja laillistamisen toteutuksen yksityiskohdat vaihtelevat maittain. On silti joka tapauksessa tärkeää seurata kansainvälistä kehitystä avoimin mielin. Sisäministeriö on arvioinut valiokunnalle, että kansalaisaloitteen sääntelymalli lisäisi merkittävästi kannabiksen yleistä hyväksyttävyyttä ja kulutusta. Kokemukset muun muassa Saksasta ja Kanadasta eivät kuitenkaan tue tällaista näkemystä, vaan laillistamisen vaikutukset käyttöön ovat olleet maltillisia. Huomionarvoista on, että Saksassa nuorten kannabiksen käyttö on jatkanut laskuaan laillistamisesta huolimatta.

Usein huolena esitetty kannabiksen yhteys vakavaan rikollisuuteen on ainakin osin nimenomaan seurausta käytön ja kaupan laittomuudesta. Kannabiksen laittomuus ylläpitää

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2026 vp

myös sen yhteyttä muihin, vaarallisempiin huumausaineisiin, kun kannabiksen käyttäjät päätyvät tekemisiin rikollisten tahojen kanssa, jotka kauppaavat myös muita aineita.

Arvoisa puhemies! Nykyinen rangaistuksiin perustuva huumausainepolitiikka ei ole onnistunut vähentämään huumausaineiden käyttöä tai niistä aiheutuvia haittoja, kuten täällä on käyty läpi. Sen sijaan kriminalisointi aiheuttaa monia ongelmia. Se johtaa käyttäjien leimautumiseen, vaikeuttaa hoitoon hakeutumista ja hoidon järjestämistä ja sitoo viranomaisten resursseja tehottomasti. Rangaistavuus perustuu paternalistiseen kriminalisointiin, joka suojelee henkilöä häneltä itseltään. Kuitenkin rangaistusten seuraukset voivat olla käyttäjille jopa haitallisempia kuin itse käyttö.

Kannabiksen laillistaminen tuskin poistaisi laitonta kauppaa kokonaan, mutta pienentäisi sen osuutta markkinasta ja näin ollen heikentäisi rikollisten ansaintamahdollisuuksia. Samalla se heikentäisi kannabiskaupan yhteyttä vakavampaan rikollisuuteen. Verotulot puolestaan auttaisivat rahoittamaan kannabiksen haitoista yhteiskunnalle koituvia kustannuksia. Sääntely toisi mukanaan myös tehokkaan ikärajakontrollin.

Huumausaineiden käytön kriminalisointia on valiokunnan kuulemisessa perusteltu myös muiden rikosten torjunnalla. Yksittäisen käyttäjän tai pienen myyjän kiinni saaminen harvoin kuitenkaan paljastaa merkittäviä rikollisia rakenteita ja saattaa itse asiassa vaikeuttaa näytön hankkimista vakavammista rikoksista: toisin kuin todistajalla ei käyttörikkoksesta epäilyllä ole totuudessa pysymisen velvollisuutta esitutkinnassa tai oikeudenkäynnissä. Käytön kriminalisointi vain siksi, että se antaa poliisille välineitä muuhun rikos-
torjuntaan, ei ole lähtökohtaisesti asianmukainen kriminalisointiperuste.

Arvoisa puhemies! En kannata aloitteen hyväksymistä sellaisenaan. Tarve sääntelymuutoksille ja niitä pohjustavalle laaja-alaiselle selvitystyölle huumausaineiden dekriminallisoinnista ja säännellyn laillistamisen mahdollisuuksista on kuitenkin ilmeinen. Selvitystyön tulisi kattaa nykyisen lainsäädännön ajantasaisuus, sen hyödyt ja haitat sekä erilaisten sääntelymallien vaikutukset. On tärkeää arvioida myös muiden huumausaineiden dekriminallisoinnin vaikutuksia, sillä eri aineiden riskit ja terveyshaitat vaihtelevat suuresti. Tämän selvitystarpeen ovat tuoneet esiin myös useat valiokunnan kuulemat asiantuntijat. Huomionarvoista on, että tarkempaa selvitystä on peräänkuulutettu myös aloitteeseen kriittisesti suhtautuvien asiantuntijoiden taholta. Selvitystyön rinnalla tulisi aloittaa dekriminallisoinnin valmistelu ja kannabiksen lääkinnällisen käytön esteiden poistaminen. Myös hampun raaka-aine- ja elintarvikekäytön haasteita ja niiden ratkaisuja tulisi selvittää.

Arvoisa puhemies! On aika siirtyä kohti ennaltaehkäisevää, sosiaali- ja terveydenhuollon keinoja painottavaa päihdepolitiikkaa. Se ei tarkoita huumemyönteisyyttä vaan humaa-
nia, tutkittuun tietoon pohjaavaa, vastuullista päätöksentekoa.

Toivon, että jokainen kansanedustaja pohtii omaa kantaansa itsenäisesti ja että eduskuntaryhmät antavat arvon tälle itsenäiselle pohdinnalle ja vapauden äänestää salissa sen mukaisesti. Kyseessä on kansalaisaloite, joka ei liity hallitusohjelmaan.

Esitän hyväksyttäväksi vastalauseen mukaiset neljä lausumaehdotusta:

”1. Eduskunta edellyttää, että oikeusministeriö asettaa laajapohjaisen työryhmän laatimaan huumausainepolitiikan kehittämisestä kokonaisvaltaisen selvityksen, joka kattaa myös kannabiksen laillistamisen vaikutusten ja mahdollisten sääntelyratkaisujen arvioinnin.

2. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy valmistelemaan huumausaineiden käytön rangaistavuudesta luopumista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2026 vp

3. Eduskunta edellyttää, että hallitus varmistaa kannabiksen lääkinnällisen käytön mahdollisuuden sitä tarvitseville.

4. Eduskunta edellyttää, että hallitus varmistaa hampun sujuvan raaka-aine- ja elintarvikekäytön ja -tuotannon edellytykset.”

Nämä eivät ole mitenkään erityisen dramaattisia tai radikaaleja ehdotuksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vornanen, olkaa hyvä.

18.44 Timo Vornanen tv: Arvoisa rouva puhemies! Taidanpa aloittaa päästämällä kuulijakunnan jännityksestä: en kannata kannabiksen enkä minkään muunkaan huumausaineen laillistamista. [Perussuomalaisten ryhmästä: Hyvä! — Aki Lindén: Valtava yllätys!] — Juuri näin. — Tämä ei ole pelkkä periaatteellinen kysymys, vaan kyse on ihmisten terveydestä ja turvallisuudesta. Valiokunnan saama asiantuntijaselvitys vahvistaa ne huolet, joita olen jo aiemmin vuosien ajan esittänyt. Vaikka julkisessa keskustelussa kannabista yritetään usein vähätellä, tosiasiat kertovat toista tarinaa. THL:n ja muiden asiantuntijatahojen mukaan kannabiksen käyttö on suorassa yhteydessä vakaviin mielenterveyden häiriöihin. Erityisen hälyttävä on tieto siitä, että kannabispysykoosiin sairastuneista joka kolmas sairastuu myöhemmin skitsofreniaan. Kanadassa toteutetussa tutkimuksessa skitsofreniatapaukset kolminkertaistuivat kannabiksen laillistamiseen liittyvän tutkimusjakson aikana. En voi mitenkään päättäjänä hyväksyä nuortemme altistamista tällaisille riskeille.

Arvoisa rouva puhemies! Aloitteessa esitetään kannabiksen laillistamisen perusteena poliisin resurssien vapautuminen ja verotulojen kasvu. Lakivaliokunnan mietintö kuitenkin murentaa nämä väitteet. Sisäministeriön mukaan laillistaminen ei poistaisi laittomia markkinoita vaan saattaisi jopa vahvistaa järjestäytyneen rikollisuuden toimintamahdollisuuksia, kun valvonta vaikeutuu ja kynnys kokeiluun laskee. Myöskään toivottuja verotuloja ei saada ilman massiivisia investointeja uusiin valvontamekanismeihin. Tämän vuoksi on harhaa kuvitella, että laillistaminen olisi taloudellinen pikavoitto. Sen sijaan meidän on korjattava nykyisen järjestelmämme valuvikoja, joista keskeinen on resurssien puute. Meidän on vahvistettava hoitoonohjausta ja varmistettava, että päihdepalvelut ovat saavutettavissa ennen kuin ongelmat kärjistyvät. Samalla meidän on annettava viranomaisillemme — poliisille, Tullille, Rajavartiolaitokselle — todelliset mahdollisuudet ennaltaehkäistä huumausainerikollisuutta.

Lopuksi haluan huomauttaa, että keskustelu maatalous- ja kuituhampun ympärillä on pidettävä erillään tästä aloitteesta. Meidän on tuettava laillista elinkeinotoimintaa, mutta se ei saa toimia takaporttina päihdepolitiikan murentamiselle. Huumausaineiden aiheuttamat inhimilliset tragediat eivät ratkea huumeita normalisoimalla. Vastauksenamme tulee olla ennaltaehkäisy, varhainen ongelmiin puuttuminen, riittävät resurssit hoitoon, ei huumausaineiden saatavuuden lisääminen.

Siksi, arvoisa rouva puhemies, vastustan tämän kansalaisaloitteen hyväksymistä ja tuen lakivaliokunnan kantaa tähän asiaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2026 vp

18.48 **Anne Rintamäki ps:** Arvoisa puhemies! Käsitlemme kansalaisaloitetta kannabiksen laillistamisesta. Tarkastelen tätä asiaa henkilökohtaisesta arvopohjastani, poliisin arjen todellisuudesta sekä lakivaliokunnan mietintöä lainaten.

Meille perussuomalaisille keskeistä on turvallisuus, yksilön vastuu tekemisistään sekä suomalaisten arjen sujuvuus. Päihdepolitiikassa emme päättäjinä saa lähettää signaalia, että huumausaineiden käyttö olisi riskitöntä tai yhteiskunnan hyväksymää. Kannabis ei ole harmiton päihde. Erityisesti nuorten kohdalla sen yhteys mielenterveyden häiriöihin, syrjäytymiseen ja koulupudokkuuteen on vakavasti otettava huoli. Käyttö jättää jälkensä. Puheen hitaus ja sanojen muodostamisen ongelma ovat paljastaneet kuulusteltavan kannabiksen käytön pistävän hajun lisäksi. Mitä nuoremasta kuultavasta on kyse, sitä surullisemmaksi se tekee vanhan virkamiehen.

Arvoisa puhemies! Lakivaliokunnan mietinnön keskeinen viesti on selvä: nykyinen huumausainelainsäädäntö perustuu kansainvälisiin sopimusvelvoitteisiin, rikosoikeudelliseen järjestelmään ja yleiseen oikeusjärjestyksen johdonmukaisuuteen. Mietinnössä korostetaan, että kannabiksen laillistaminen tarkoittaisi merkittävää muutosta rikosoikeusjärjestelmään, eikä esitetty aloite sisällä riittäviä konkreettisia ja vaikutusarvioiltaan kattavia ehdotuksia siitä, miten sääntely, valvonta, verotus ja haittojen ehkäisy toteutettaisiin käytännössä. Valiokunta nostaa esiin myös sen, että huumausainepolitiikan muutoksilla on laajalaisia vaikutuksia terveydenhuoltoon, sosiaalipalveluihin, poliisin tehtäviin, syyttäjälaitokseen sekä tuomioistuimiin. Laillistaminen ei poistaisi rikosoikeudellisia kysymyksiä vaan loisi uusia, koskien esimerkiksi luvattoman myynnin rajanvetoa, alaikäisten suojaa ja työelämän turvallisuutta. Esitetty laillistamismalli olisi lakivaliokunnan mukaan selkeässä ristiriidassa EU-lainsäädännön kanssa. Poliisin kannalta tämä tarkoittaa, että Suomi ei voi yksipuolisesti luoda mallia, jossa tuotanto ja myynti sallitaan.

Arvoisa puhemies! Huumausainerikollisuus ei ole irrallinen ilmiö vaan kytkeytyy järjestäytyneeseen rikollisuuteen. On esitetty, että laillistaminen veisi markkinat rikollisilta. Kokemus muista maista osoittaa kuitenkin, että laitton rinnakkaismarkkina säilyy, koska verotettu tuote on kalliimpi, ikärajat rajoittavat myyntiä ja rikolliset siirtyvät vahvempiin aineisiin. Poliisin työ ei vähene, se monimutkaistuu.

Lausumavastalauseessa esitetään, että Suomi siirtyisi kohti säädeltyä ja verotettua kannabismarkkinaa haittojen vähentämiseksi ja rikosoikeudellisen kuormituksen keventämiseksi. Ajatus kuulostaa yksinkertaiselta, mutta todellisuus on toisenlainen. Vastalauseessa aliarvioidaan sääntelyn hallinnollinen ja taloudellinen taakka. Uuden markkinan luominen edellyttää lupajärjestelmää, valvontaviranomaisia, laboratoriokontrollia, markkinointirajoituksia ja jatkuvaa seurantaa. Tämä ei olisi kevennys julkiselle sektorille, vaan se olisi uusi byrokratian kerros. Lisäksi vastalauseessa korostetaan verotuloja, mutta mahdolliset verotuotot on punnittava suhteessa kasvaviin terveys- ja sosiaalikulustannuksiin, jos käyttö lisääntyy — ja tässä kohdin uskallan sanoa: kun käyttö lisääntyy — kuten useissa vertailumaissa on tapahtunut. Myös hoidon, mielenterveyspalveluiden ja sosiaalituen tarve kasvaa. Tätä rikosoikeudellisen seuraamusjärjestelmän keventämistä voidaan tarkastella ilman laillistamistakin. Hoitoon ohjaamista ja varhaista puuttumista voidaan kehittää jo nykyjärjestelmänkin puitteissa. Laillistaminen ei ole ainoa eikä missään tapauksessa välttämätön keino korjata mahdollisia epäkohtia.

Arvoisa puhemies! Lainsäädännön tehtävä on suojella yhteiskuntaa ja erityisesti nuoria. Poliisin viestinä on, että päihteen käyttö on nyt merkittävä turvallisuusriski. Tämä aloite ei täytä niitä edellytyksiä, joita näin laaja ja perustavanlaatuinen muutos vaatisi. Turvallisem-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2026 vp

pi Suomi ei synny päihteiden saatavuutta lisäämällä vaan vastuullisella, haittoja ehkäisevällä ja järjestystä tukevalla politiikalla. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas.

18.53 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsitlemme tänään kansalaisaloitetta, jossa esitetään kannabiksen laillistamista. Onneksi lakivaliokunta on esittänyt aloitteen hylkäämistä. Se on oikea linja. Sitäkin järkyttävämpää on, että valiokunnassa vihreiden ja vasemmistoliiton edustajat ovat jättäneet vastalauseen, jossa ehdotetaan muun muassa lausumaa: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy valmistelemaan huumausaineiden käytön rangaistavuudesta luopumista.” On harmillista, että tässä salissa vasemmalta laidalta on näin vähän edustajia paikalla. Täällä salissa kuulee usein opposition puolelta kysymyksen, että eikö teitä hävetä. Tänään minä kysyn teiltä: eikö teitä hävetä, arvoisat vihreiden ja vasemmistoliiton edustajat? [Atte Harjanne: Ei!]

Arvoisa puhemies! On käsittämätöntä, että tässä ajassa, jossa jo nyt kamppailemme nuorten mielenterveyskriisin, kasvavan syrjäytymisen ja lisääntyvien päihdeongelmien ja talouskriisin kanssa, osa tästä salista haluaa lisätä yhteiskuntaamme vielä yhden riskitekijän lisää. Laillistaminen on viesti nuorille, että tämä on hyväksyttävää. Se on viesti vanhemmille, että yhteiskunta ei enää pidä tätä vaarallisena. Se on viesti myös rikollisille, että ei muuta kuin kasvattamaan toimintaa lisää.

Arvoisa puhemies! Laajan tutkimuskatsauksen mukaan yksikään tutkimus ei osoita, että kannabiksen käyttö olisi vähentynyt niissä maissa, joissa se on laillistettu — ei yksikään. Käyttö normalisoituu, kynnyks madaltuu, ja sen seuraukset maksavat paljon niin inhimillisesti kuin taloudellisesti. 36 vuoden poliisiuran aikana olen nähnyt omin silmin, mitä huumausaineet tekevät ihmiselle. Olen nähnyt rikkoutuneita perheitä, olen nähnyt niitä lapsia, joiden vanhemmat käyttävät kannabista. Olen nähnyt nuoria, joiden elämä on lähtenyt luisuun yhdestä kokeilusta. Olen nähnyt raakaa väkivaltaa, velanperintää, velkakierroja, rikoskierrettä, nuorten tyttöjen ja naisten seksuaalista hyväksikäyttöä, itsemurhia, mielenterveyden romahtamista ja työkyvyn menetyksiä sekä niitä narkomaaniäitejä, jotka synnyttävät vieroitusoireissa olevia vauvoja.

Kannabis ei todellakaan ole mikään harmiton päihde. Se koukuttaa nopeasti ja altistaa etenkin nuoria psykooseille, lisää masennusta ja ahdistusta, heikentää toimintakykyä ja oppimista. Se lisää riskiä ajautua kovempiin aineisiin. Kannabis on yleisin huume, mistä monet nuoret aloittavat kokeilun ja käytön.

Mitä laillistaminen tarkoittaisi käytännössä? Se tarkoittaisi lisää päihderiippuvuutta, lisää koulupudokkuutta, lisää mielenterveysongelmia, lisää työttömyyttä ja työkyvyttömyyttä, lisää tukimenoja valtiolle, lisää kustannuksia suomalaisille veronmaksajille, lisää kuormitusta poliisille, sosiaalitoimelle ja terveydenhuollolle. Ja kyllä, se tarkoittaisi myös lisää huumeita sinne, missä niitä ei kaivata: koulujen pihoille, leikkipuistoihin ja nuorten arkeen. Myös suonensisäisten huumausaineiden käyttö lisääntyisi entisestään. Käytettyjä huumeruiskuja on jo nyt nähtävissä koulujen pihoilla ja leikkipuistoissa etenkin viikonloppujen jälkeen.

Arvoisa puhemies! Tämä on yksi huonoimmista esityksistä, joita olen poliittisella urallani kuullut. Meidän tehtävämme ei ole helpottaa huumeiden saatavuutta. Meidän tehtävämme on suojella lapsia ja nuoria. Meidän tehtävämme on vahvistaa työkykyä ja turval-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2026 vp

lisuutta. Huumeongelmiin vastataan ennaltaehkäisyllä ja hoidolla, ei normalisoimalla niiden käyttöä.

Tämä esitys on myös taloudellisesti erittäin huono ja lisääi kustannuksia todella monella saralla. Tämä lisääi myös työkyvyttömiä ja työttömien määrää, niin kuin aiemminkin totesin.

Lapsissa ja nuorissa on tulevaisuus, ja sitä turvallista tulevaisuutta meidän tulee tukea myös täällä eduskunnassa. Tuen ehdottomasti lakivaliokunnan esitystä aloitteen hylkäämisestä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Jukkola.

18.58 **Janne Jukkola kok:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tänään keskustelemme kansalaisaloitteesta, jossa kannabis pitäisi laillistaa. Olen tästä eri mieltä ja haluan heti sanoa selvästi: kannabiksen käytön ja hallussapidon ei tule olla hyväksyttävää.

Keskustelu herättää voimakkaita tunteita. Monet uskovat, että laillistaminen poistaisi käyttäjiltä tarpeen piilotella ja helpottaisi poliisin työtä. Todellisuus on kuitenkin toinen. Laillistaminen toisi mukanaan vakavia seurauksia, joita emme voi sivuuttaa:

Terveyshaitat: Laillistamisen myötä kannabiksen käyttäjien määrä todennäköisesti kasvaisi. Samalla kasvaisi myös huumeriippuvaisten määrä. Tämä lisääi yhteiskunnalle koituvia kustannuksia myös terveydenhuollossa ja rikollisuuden seurauksena. Kannabiksen käyttö on todistetusti yhteydessä myös mielenterveysongelmiin, kuten skitsofreniaan ja psykooseihin. Tämä ei kosketa vain yksilöä vaan myös hänen läheisiään.

Sitten liikenneturvallisuus ja poliisin työ: Poliisin työtaakka ei myöskään kevenisi laillistamisen myötä. Käyttörikossakon kirjoittaminen on yhtä nopeaa kuin esimerkiksi näpistyssakon kirjoittaminen. Sen sijaan lisääntynyt käyttäjämäärä näkyisi liikenteessä. Kannabiksen vaikutuksen alaisena ajavien määrä kasvaisi. Tämä heikentäisi turvallisuutta ja uhkaksi kaikkien hyvinvointia, myös niiden, jotka eivät itse käytä huumeita.

Porttiteoria ja huumeiden jatkokäyttö: Tutkimusten mukaan kannabis voi toimia porttina kohti vahvempien huumeiden kokeilua. Vaikka kaikki käyttäjät eivät siirry eteenpäin, riski on kuitenkin todellinen. Tämä voi johtaa tilanteeseen, jossa huumeiden tuottama valheellinen hyvinolontunne hallitsee elämää ja arki muuttuu mahdottomaksi ilman päihteitä.

Olemassa olevat ongelmat: Lailliset päihteet jo nyt aiheuttavat valtavia kustannuksia ja inhimillistä kärsimystä. Miksi lisääisimme tähän joukkoon uuden aineen? Laillistaminen toisi mukanaan uutta haittaa sekä käyttäjille että heidän läheisilleen.

Säilyttämällä kannabiksen käytön rangaistavana voimme vaikuttaa ihmisten päätöksiin, varsinkin nuorten, ja estää näin aloittamasta huumeiden käyttöä. Samalla meidän tulee vahvistaa ennaltaehkäisyä ja tukea hoitoonpääsyä. Näin voimme suojella yksilöitä ja koko yhteiskuntaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen poissa. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

19.02 **Timo Furuholm vas:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä aiemmissa puheenvuoroissa ihan oikein mainittiin monta kertaa ennaltaehkäisyä ja taidettiin mainita myös sotepalveluiden saatavuus, ja toivon koko sydämeistäni, että nämä salipuheet muuttuvat teoiksi. Kun juuri lähti 390 miljoonan euron leikkuri hyvinvointialueille lausuntokierrokselle, niin ole-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2026 vp

tan sitten, että ne, jotka puhuvat täällä päihdepolitiikan, huumepolitiikan ennaltaehkäisyä ja sotepalveluista, vastustavat myös tätä leikkuria, ettei tarvitse sitten kysyä, että eikö teitä hävetä.

Arvoisa rouva puhemies! Kiitän kansalaisaloitteen tekijöitä itse aloitteesta ja lakivaliokuntaa aherruksesta tämän mietinnön parissa. Aloitteeseen liittyy monia ehdotuksia kannabiksen laillistamisesta sen verottamiseen asti. Tähän kokonaisuuteen liittyy monia erilaisia näkökohtia ja tietotarpeita, jotka olisi selvitettävä ennen mahdollista lainvalmisteluun ryhtymistä. Siksi en kannata aloitetta sellaisenaan.

Käsittelimämme kansalaisaloite nostaa esiin kuitenkin laajemman ja tärkeän kysymyksen siitä, onko Suomen huumeusainepolitiikan suunta tällä hetkellä oikea. Pitkään jatkunut rangaistuksiin nojaava lähestymistapa ei ole tuottanut toivottuja tuloksia käytön vähentämisessä eikä haittojen ehkäisyssä. Samalla on kertynyt näyttöä siitä, että rikosoikeudelliset seuraamukset voivat aiheuttaa ihmiselle merkittäviä ja pitkäkestoisia haittoja, vaikeuksia työllistymisessä, koulutuksessa sekä arjessa yleisesti, jotka ovat usein suhteettomia itse tekoon nähden. Siksi keskustelu käytön dekriminalisaatiosta on välttämätön. Kyse ei ole päihdeidenkäytön hyväksymisestä vaan siitä, että politiikan keinot valitaan sen perusteella, mikä toimii parhaiten haittojen vähentämisessä. Kun käyttöä tarkastellaan ensisijaisesti terveys- ja sosiaalipoliittisena kysymyksenä, madaltuu kynnys hakea apua ja yhteiskunnan resurssit voidaan kohdentaa tehokkaammin.

On myös tärkeää tarkastella sääntelyvaihtoehtoja avoimesti ja tutkimukseen nojaten. Kansainväliset kokemukset osoittavat, että vaihtoehtoja on monenlaisia ja niiden vaikutukset riippuvat pitkälti toteutustavasta. Siksi tarvitsemme Suomessa laaja-alaista selvitystyötä, joka arvioi nykytilan hyötyjä ja haittoja sekä mahdollisia muutoksia, ei vain yhden aineen osalta vaan kokonaisuutena. Samalla on syytä tarkastella myös lääkinnälliseen käyttöön liittyviä esteitä, jotta potilaiden hoito toteutuu tarkoituksenmukaisesti.

Arvoisa rouva puhemies! Toimiva päihdepolitiikka ei synny rangaistusten kovuudesta vaan siitä, kuinka hyvin onnistumme ehkäisemään haittoja ja tukemaan ihmisiä. Siksi on perusteltua edetä kohti mallia, jossa käytön dekriminalisaatio ja sosiaali- sekä terveyspoliittiset ratkaisut ovat keskeisessä roolissa. Tämä on lopulta sekä inhimillisesti että yhteiskunnallisesti kestävin suunta. Siksi kannatan edustaja Harjanteen tekemiä lausumaehdotuksia, joissa edellä mainittuihin seikkoihin pureudutaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa.

19.05 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Kun kansalaisaloitteita tulee tänne eduskuntaan, niissä on yli 50 000 allekirjoitusta, ja on tärkeää, että ne käsitellään täällä salissa ja kansan ääni näin tulee kuuluviin. Sieltä voi syntyä hyviäkin asioita, jotka viedään eteenpäin.

Mutta tästä kannabiskansalaisaloitteesta sanon nyt heti aluksi, että tätä en kannata. Kannabiksen käyttöä ei missään nimessä pidä laillistaa. Ainoa poikkeus on nykymalli, jossa lääkekannabis on laillista erikoislääkärin määräämällä reseptillä. Tämä voi olla perusteltua yksittäisten potilaiden kohdalla, joilla on esimerkiksi harvinainen epilepsian muoto, johon muut lääkkeet eivät tehoa.

Lakivaliokunnan mietinnössä käydään tarkasti ja johdonmukaisesti läpi perustelut kansalaisaloitteeseen sisältyvän lainvalmisteluun ryhtymistä koskevan ehdotuksen hylkäämiselle. Usein kuulee sanottavan, että cannabis on vähemmän haitallista kuin nykyisin pää-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2026 vp

osin lailliset päihteet eli nikotiini ja alkoholi. On mahdollista, että tämä on osin totta, mutta oleellista kuitenkin on se, että kannabiksen käyttö harvoin korvaa näiden päihteiden käyttöä — pikemminkin kannabista käytetään niiden ohessa. On myös vaikea verrata yhteismittaisesti eri päihteiden aiheuttamia haittoja. Kannabiksen säännöllinen käyttö on yhteydessä erilaisiin psyykkisiin häiriöihin, kuten ahdistuneisuuteen, masentuneisuuteen ja psykoosiin, mikä lisää myös terveydenhuollon kustannuksia.

Kanada on pitkälti laillistanut kannabiksen viime vuosina, joten sieltä saadaan tutkimustuloksia laillistamisen vaikutuksista, yhteiskunnasta, joka on monilta osin kaltaisemme. Mietinnössä todetaan, että tuoreen tutkimuksen perusteella Kanadassa kannabiksen käytön häiriöön liittyvät skitsofreniatapaukset kolminkertaistuivat tutkimusjakson aikana — siis kolminkertaistuivat — mikä kattoi kannabiksen lääkkeellisen käytön sääntelyn lieventämisen ja kannabiksen laillistamisen.

Kannabiksen laillistaminen ei poistaisi laittomia markkinoita. Aloitteessa esitetty sääntelymalli pikemminkin lisäisi merkittävästi järjestäytyneen rikollisuuden toimintaedellytyksiä kannabiksen ja samankaltaisten aineiden kaupassa.

Kansalaisaloitteessa on tuotu esiin myös hampun käyttö maataloustoiminnassa. Päihdyttävän hampun eli kannabiksen viljely on kielletty, öljy- ja kuituhampun viljely on kuitenkin ollut laillista jo pitkään. Viljeltyjen hampulajikkeiden THC-pitoisuus ei saa ylittää 0,3:a prosenttia. Maataloushampun viljelyyn liittyy paljon EU-sääntelyä, jota on uudistettu viime vuosina. Päihdyttävän hampun viljelyn sallimista ei tule edistää.

Erityisen huolestunut pitää olla huumeiden käytön ja kaupittelun laajentumisesta jopa pieniin maaseutukuntiin — ihan sinne meidän pikku Maskuunkin ovat huumeet jo rantautuneet. Houkuttelijoita koulujen lähistöllä riittää. Ei pidä myöskään unohtaa tosiasiaa, että osa käyttäjistä ei pysty vastustamaan siirtymistä niin sanottuihin kovempiin aineisiin.

Arvoisa puhemies! Meistä varmaan aika monet ovat joko nähneet tai kokeneet lähipiirissään heitä, jotka ovat jääneet huumeiden koukuun, tai ainakin me tiedämme tai tunnemme ihmisiä, jotka kamppailevat huumeiden käytön kanssa. Se on karmeaa tragediää. Kaikin tavoin meidän pitää vastustaa sitä ja tehdä asioita, jotka estävät huumeitten leviämisen ja niiden käytön. Ja aivan kuten edustaja Rasinkangas, siviiliammattiltaan poliisi, on nähnyt oman työnsä ohessa ennen eduskuntaan tuloaan näitä tapauksia ja tragedioita, ne ovat aivan kauheita. Meidän pitää tehdä täällä eduskunnassa myös niitä päätöksiä, joilla voidaan estää huumeiden leviäminen ja käyttö. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää poissa. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

19.11 Markku Siponen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Jokainen kansalaisaloite, varsinkin sellainen, joka päättyy tänne saliin asti, on saanut kannatusta, ja haluan tässä yhteydessä myös kiittää aloitteen tekijöitä tämän asian nostamisesta keskusteluun. Tässä kansalaisaloitteessahan esitetään, että Suomi ryhtyisi valmistelemaan lainsäädäntöä, joka laillistaisi kannabiksen ja sääntelisi sitä alkoholin ja tupakan tapaan niin, että kannabiksen käyttö, hallussapito, omatarveviljely, valmistus ja myynti sallittaisiin täysi-ikäisille. Siitä huolimatta, että aloite on saanut kannatusta ja tullut tänne saliin, voin jo tässä kohtaa oman kantani kyllä ilmoittaa: en kannata tämän kansalaisaloitteen mukaisesti kannabiksen laillistamista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2026 vp

Tämän aloitteen tekijöiden mukaan nykyinen rangaistavuus aiheuttaa käyttäjille haittoja ja syrjäytymistä, poliisin resurssit kuluvat tehottomasti, järjestäytynyt rikollisuus hyötyy kannabiksen laittomuudesta, lailliset markkinat parantaisivat tuotteen laatua ja vähentäisivät haittoja, laillistaminen lisäisi verotuloja ja nuorten suojaaminen onnistuisi paremmin valvotuilla markkinoilla.

Arvoisa puhemies! Miksi sitten lakivaliokunta ehdottaa aloitteen hylkäämistä ja vastaa myöskin näihin aloitteen tekijöiden perusteluihin? Lakivaliokunta katsoo, ettei laillistaminen ole tällä hetkellä perusteltua, ja syytä siihen ovat sitten seuraavat:

Ensinnäkin EU- ja kansainvälinen oikeus estää laillistamisen. YK:n huumausaineyleis-sopimukset ja EU:n puitepäätökset kieltävät kannabiksen tuotannon ja myynnin päihde-käyttöön. Saksan yritys luoda lailliset markkinat kariutui juuri tähän. Lakivaliokunnan mukaan aloitteen mukainen malli ei ole EU-oikeuden puitteissa toteutettavissa.

No, seuraavaksi lakivaliokunta katsoo, että tämä laillistaminen lisäisi käyttöä ja haittoja. Tässä lakivaliokunta viittaa THL:n ja kansainväliseen tutkimukseen. 71 prosenttia tutkimuksista osoitti, että kannabiksen käyttö lisääntyy laillistamisen jälkeen, ja käyttö ei ole vähentynyt missään laillistaneessa maassa. Laillistaminen ei ole vähentänyt nuorten käyttöä esimerkiksi Kanadassa, käyttö on pysynyt korkealla. Laitonta markkinaa ei saataisi poistettua. Kanadan ja muiden maiden kokemusten perusteella laitton kauppa jatkaa toimintaansa laillistamisen jälkeenkin.

Laillistaminen ei vapauttaisi merkittävästi poliisin resursseja. Sisäministeriö on arvioinut, että cannabis muodostaa itsessään synnyn poliisitehtäviin hyvin harvoin. Käyttörikkoon liittyy lähes aina jokin muu rikos, ja poliisi ei juurikaan käytä resursseja kotikasvatuksen selvittämiseen nykyisinkään.

Nuorten ja lasten suojelemisen tavoitteet eivät toteutuisi. Saatavuuden kasvu todennäköisesti kasvattaa nuorten altistumista, ja nuorten kannabiksenkäyttö on yhteydessä mielenterveysongelmiin, koulupudokkuuteen ja syrjäytymiseen.

Lisäksi hoitoonpääsyn parantaminen on tärkeämpää kuin nämä rikosoikeudelliset muutokset. Myöskin lakivaliokunta korostaa, että hoitoonpääsyn pitää olla ensisijaista. Rangaistavuuden poistaminen ei itsessään ratkaise hoitotarpeita.

Arvoisa puhemies! Kansainväliset järjestöt ja muutkin tahot voivat antaa näkemyksiä, joihin kannabiksen vapauttamista ajavatkin vetoavat. Omalla lainsäädännöllään jokainen valtio, niin myöskin Suomi, viestii, mikä on sallittua ja mikä ei. Kaikenlainen vähättely huumausaineita kohtaan on sinisilmäistä, ja käyttäjien kannalta ei ole olemassa vaarallisia ja vaarattomia huumausaineita — kaikki huumausaineet ovat vaarallisia. Enemmän pitäisi olla huolissaan sallivammasta asennoitumisesta huumausaineisiin ja muihin päihteisiin. Medioista voidaan lukea juttuja huumausaineiden viihdekäytöstä, ikään kuin se olisi statussymboli nuorille menestyville. Monista tosielämän huumausainerikollisista on tehty dokumentteja. Tämmöinen myönteisempi kanta lainsäädännössä mietoja huumeita kohtaan voi lisätä viihdekäyttöä niiden ihmisten keskuudessa, jotka eivät nyt ole kokeilleet huumeita.

Arvoisa puhemies! Kansalaisaloitteessa väitetään, että nykyinen käytön valvonta tuhlaa poliisin resursseja, mutta ei poliisin työkuorma mihinkään katoaisi tämän kansalaisaloitteenkaan myötä, koska poliisi joutuisi valvomaan laillisuutta silloinkin, jos kansalaisaloitteen ehdotukset toteutuisivat. Kannabiksen käytön ja myynnin salliminen ei vähentäisi huumausainerikollisuutta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2026 vp

Arvoisa puhemies! Huumeiden käyttö on erittäin huolestuttava ilmiö yhteiskunnassamme. Siihen liittyy läheisesti muuta rikollisuutta, päihderiippuvuutta, terveyshaittoja, perhekriisiä ja yleistä turvattomuutta. Keskusta ei — ja en itsekään henkilökohtaisesti — missään nimessä halua mitenkään lisätä huumeiden käyttöä, ja meidän tavoitteisiin ei kuulu myöskään huumeiden käytön rangaistavuudesta luopuminen. Sen sijaan huume- ja päihderiippuvuuksien ehkäisyä on tuettava yhä vahvemmin, erityisesti lasten ja nuorten kohdalla.

Arvoisa rouva puhemies! En kannata tätä kannabiksen laillistamista. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Castrén.

19.17 Maaret Castrén kok: Arvoisa puhemies! Tänään on kuultu erittäin hienoja puheenvuoroja tärkeästä aiheesta. Kiitän minäkin kansalaisaloitteen tekijöitä. On todella hienoa, että ihmiset haluavat aktiivisesti vaikuttaa elämäänsä yhteiskunnassamme, ja yhtä hienoa on tietysti, että me pääsemme sitten täällä tästä asiasta keskustelemaan.

Useampi poliisi, kansanedustaja, muun muassa meidän Kaunistolamme, on kertonut, kuinka paljon he näkevät ongelmia huumeiden kanssa. Itse puhuin aikaisemmin tänään jo tässä salissa ensihoidosta, ja sen parissa työskennelleenä voin sanoa, että olen nähnyt lukemattoman määrän lapsia, äitejä, serkkuja, ystäviä hirveässä tilanteessa huumeidenkäytön seurauksena.

Olen tehnyt usean vuoden tutkimusta pohjoisamerikkalaisten kanssa sydänpysähdyksistä, ja siellähän huumeongelmat ovat aivan räjähtäneet käsiin. Aloitus sielläkin on lähtenyt itse asiassa niin sanotusti täysin vaarattomasti lääkäreiden määräämistä lääkkeistä, joita on käytetty lääkinnälliseen hoitoon, ja silti se on osoittautunut erittäin huonoksi tieksi. Enkä sano, ettei meillä tarvitsisi tutkimukseen perustuvaa lääkekannabista käyttöä silloin, kun potilas sitä lääkärin suosituksesta tarvitsee ilman muuta.

Nämä ovat tulenherkkiä asioita, ja nämä johtavat valtavan suuriin tragedioihin. Meillä samaan aikaan täällä on etenemässä toinen kansalaisaloite, jossa epätoivoiset äidit hakevat päihdeongelmallisille lapsillensa apua. Vaikka täällä peräänkuulutettiin sitä, että jokin meidän nyt täällä keskustelussa olevista asioista olisi jonkunäköinen ratkaisu parempaan huumehoiton politiikkaan, niin semmoista viisastenkiveä ei olla vielä keksitty, koska huumeet ovat oikeasti maailmanlaajuisesti todella vaikea ongelma, jonka kimpussa työskentelee valtava määrä fiksua, älykkäitä, tutkimukseen perustuen työtä tekeviä ihmisiä, ja siltikään me emme saa tätä asiaa hallintaan. Ei anneta tälle yhtään mahdollisuutta edetä eteenpäin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Valtola.

19.20 Oskari Valtola kok: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme kansalaisaloitetta, jossa esitetään kannabiksen laillistamista, sääntelyä ja verotusta. Sosiaali- ja terveysvaliokunta on arvioinut aloitetta huolellisesti ennen kaikkea kansanterveyden, lasten ja nuorten suojelun sekä yhteiskunnallisten kokonaisvaikutusten näkökulmasta. Johtopäätös on selkeä: valiokunta ei kannata lainvalmisteluun ryhtymistä kannabiksen laillistamiseksi.

Ensinnäkin on syytä tarkastella terveyshaittoja. Kannabis ei ole harmiton aine. Valiokunnan kuulemien asiantuntijoiden mukaan riippuvuus kehittyi noin 17 prosentille niistä, jotka aloittavat käytön nuoruudessa, ja jopa 25—50 prosentille päivittäiskäyttäjistä. Erityi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2026 vp

sen huolestuttavaa on vaikutus nuorten aivojen kehitykseen. Nuoruusiässä aloitettu runsas käyttö heikentää kognitiivista suoriutumista, lisää mielenterveyden häiriöiden riskiä ja altistaa syrjäytymiselle. Kannabiksen säännöllinen käyttö on yhteydessä ahdistuneisuuteen, masennukseen ja psykooseihin. Tutkimusnäyttö osoittaa, että kannabikseen liittyvät psykoosit ovat lisääntyneet ja psykoosiin sairastuneista jopa joka kolmas sairastuu myöhemmin skitsofreniaan. Kanadassa laillistamisen jälkeen kannabiksen ongelmakäyttöön liittyvien skitsofreniatapausten osuus lähes kolminkertaistui. Tämä ei ole vähäinen signaali, tämä on vakava kansanterveydellinen varoitus. On myös huomioitava, että tutkimuksen mukaan kannabiksen käyttö ei korvaa alkoholia vaan tulee sen rinnalle. Laillistaminen ei siis poistaisi muita päihdehaittoja vaan todennäköisesti lisäisi kokonaiskuormaa terveydenhuollossa ja sosiaalipalveluissa.

Toiseksi, kokemukset maista, joissa cannabis on laillistettu, eivät anna perusteita optimismille. Käyttö on valtaosan tutkimuksista mukaan lisääntynyt laillistamisen jälkeen. Alaikäisten käyttö ei ole vähentynyt. Sairaalahoidon tarve ja myrkytykset ovat kasvaneet. Lisäksi asiantuntija-arvioiden mukaan laillinen säätely ei ole poistanut laittomia markkinoita, vaan ne toimivat rinnakkain.

Kolmanneksi ja aivan keskeisesti: Kansalaisaloitteessa ehdotettu malli olisi kansainvälisten velvoitteidemme vastainen. Suomi on sitoutunut YK:n huumausaineyleissopimukseen, jotka eivät tunnista kannabiksen tuotantoa päihdekäyttöön. Lisäksi EU-lainsäädännön mukaan cannabis on huumausaine eikä sen myynti ole sallittua. Laillistaminen aloitteen mukaisesti olisi ristiriidassa sekä YK-velvoitteiden että EU-oikeuden kanssa. Oikeusvaltiona emme voi näitä sitoumuksia sivuuttaa.

Arvoisa rouva puhemies! On tärkeää erottaa toisistaan kaksi asiaa: kannabiksen laillistaminen ja käyttäjien hoitoon ohjaaminen. Valiokunta on korostanut, että hoitopäätös tulee olla ensisijaista rikosoikeudellisiin seuraamuksiin nähden. Nykyinen lainsäädäntö mahdollistaa jo lievissä käyttörikoksissa syyttämättä jättämisen ja hoitoon ohjaamisen. Tätä linjaa meidän tulee edelleen kehittää. Ratkaisu ei ole markkinoiden avaaminen uudelle päihteelle. Ratkaisu on ennaltaehkäisy, varhainen puuttuminen, päihde- ja mielenterveyspalveluiden vahvistaminen sekä nuorten suojeleminen. Kannabiksen laillistamista on perusteltu yksilönvapaudella, mutta lainsäätäjän velvollisuus on arvioida myös heikompien suojaa, nuorten tulevaisuutta ja kansanterveyden kokonaisuutta. Vapaus ei voi tarkoittaa välinpitämättömyyttä seurauksista.

Huumausainelaki ei estä huumausainetta, kuten kannabista, sisältävien lääkkeiden tutkimusta tai käyttöä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tähän liittyen haasteena niin Suomessa kuin muuallakin on ollut ensisijaisesti tasalaatuisten lääkevalmisteiden puute. Kannabiskasvissa on yli 140 erilaista yhdistettä, ja tasalaatuisten sekä turvallisen tutkimusvalmisteen tuottaminen tällaisesta edellyttää huomattavasti enemmän työtä kuin yksittäisten synteettisten vaikuttavien aineiden tutkiminen. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan olemassa olevan tutkimustiedon perusteella kannabispohjaisilla valmisteilla ei kuitenkaan ole lääketehtävää edellytettävää tehoa minkään kiputilan lievityksessä.

Arvoisa rouva puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunnan asiantuntija-arvio on selvä: laillistaminen todennäköisesti lisää käyttöä, lisää haittoja ja kasvattaisi palvelutarvetta. Se olisi ristiriidassa kansainvälisten velvoitteidemme kanssa. Siksi meidän tulee hylätä tämä kansalaisaloite ja jatkaa päihdepolitiikan kehittämistä keinoin, jotka aidosti vähentävät haittoja. — Kiitoksia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2026 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Partanen.

19.25 Karoliina Partanen kok: Arvoisa puhemies! Minulla on harmitus siitä, että edustaja Mattila ehti tästä paikalta lähteä. Olisin halunnut esittää hänelle tavallaan osanottoni ja myös sanoa, että itselläni on samanlainen kokemus. Läheinen perheenjäseneni sairastui vakavasti sen jälkeen, kun hän poltteli kannabista. Kun vastaa kesken työvuoron puheluun, joka tulee sairaalasta, ja puhelimen päässä on psykiatri, joka kysyy, että mitä tälle ihmiselle tehdään, mikä hänen taustansa on, ja että kun hänet on löydetty tällaisesta tilasta, niin mitä sanot lähiomaisena, että pitäisi tehdä. Ja kun siinä sitten psykiatrille sanoo, että M1-lähetteellä mahdollisimman pitkäksi aikaa hoitoon, niin ei ensimmäisenä tule mieleen se, että haluaisi laillistaa kannabista Suomessa, koska tietää, että tämä läheinen ihminen ei ole ainut, jolle on käynyt niin, että jo hyvinkin lyhyellä käytöllä on psykoosi puhjennut, ja siitä on aiheutunut perheelle draamaa. Otan osaa jokaisen perheen kokemuksiin, jotka tällaisia ovat kokeneet. Kannabis ei ole vain nallekarkkeja ja suklaahippuja keksissä ja mukavia hetkiä, vaan se on todellista taistelua joskus kuolemaa ja elämästä luisumista vastaan.

Tässä edustajat Rintamäki, Rasinkangas ja Kaunistola todistivat hyvin poliisin kokemuksella siitä, miten kannabis vaikuttaa eri yhteiskunnan sektoreille. Itse olen entisenä asianajajana nähnyt hyvin läheltä sen, että kannabis johtaa todella useassa tilanteessa myös kovimpien huumeiden käyttöön, niiden maahantuontiin, niiden myymiseen ja sitten luisumiseen kovaan rikollisuuteen. Ainakin itse haluan kyllä henkeen ja vereen vastustaa sitä, että tällainen kehitys Suomessa päästettäisiin valloilleen.

Meillä on tiedossa myös se, niin kuin tässä lääkärikollegat ovat todistaneet, että lasten, nuorten, nuorten aikuisten aivot kehittyvät vielä noin 25 vuoteen asti, ja jos kannabis laillistettaisiin ja 18-vuotiaana siitä tulisi täysin laillista poltella, niin mitä tapahtuisi näille nuorille, kehittyville aivoille? Tapahtuisi se, että muisti- ja keskittymisvaikeudet lisääntyisivät ja oppiminen vaikeutuisi. Ja kyllä nämä psykoosiriskit entisestään lisääntyisivät, ja sillä olisi valtava kuormittava vaikutus myös meidän terveydenhuollon sektorille. Kun on tässä todistettu, että käyttö ei vähene sillä, että kannabis laillistetaan, niin herää kysymys, minkä ihmeen takia me tarvitsemme lisää Suomeen näitä kohtaloita, traagisia perhekohtaloita, joissa syynä on ollut se, että on alettu polttamaan kannabista, ehkä yhden kerran, sitten toisen kerran, ja kolmannella kerralla on jo voinut päätyä psykoosiin.

Ei muuta sanottavaa. — Kiitos, rouva puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Garedeu.

19.28 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Ei lisää huumeita Suomeen — suunnan pitää olla täysin toinen.

On hyvä muistaa, että myös lailliset kannabismarkkinat edistäisivät huumarikollisuutta. Kannabiksen laillistamista ajavat tahot vaikuttavat sinisilmäisesti kuvittelevan, että laillistamista seuraisi auvoisa yhteiskunta, jossa kaikki noudattaisivat sääntöjä eikä poliisien resursseja enää haaskattaisi viattomien pilvenpolttajien kiusaamiseen. Asia ei todellakaan ole näin. Mietinnön mukaan Kanadassa eivät kannabiksen laillistamisen jälkeenkään laitomat markkinat kadonneet mihinkään. Kannabiksen laitton tuotanto ja myynti uhkaavat yhä yleistä turvallisuutta ja kansanterveyttä Kanadassa.

Lakivaliokunnan sisäministeriöltä saaman tiedon mukaan tälläkin hetkellä kannabis on Suomessa vain hyvin harvoin varsinainen syy poliisin virkatehtäviin. Käyttörikokseen liit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2026 vp

tyy hyvin usein joku toinen rikos. Tämä tarkoittaa siis sitä, että kannabiksen käyttö ja rikollisuus ovat linkittyneet toisiinsa. Satunnaisesta kannatuksen poltosta kiinni jäänyt henkilö taas voidaan harkinnan perusteella jo nyt jättää rankaisematta ja ohjata hoitoon. Sisäministeriön arvion mukaan laillistaminen lisäisi merkittävästi järjestäytyneen rikollisuuden toimintaedellytyksiä kannabiskaupassa, koska aineen hyväksyttävyyden yleistyisi ja kysyntä kasvaisi. Lisäksi olisi äärimmäisen vaikea valvoa edes lailliseen myyntiin tuotavien aineiden alkuperän laillisuutta. Ne voisivat edelleen helposti olla laittomasti tuotettuja. Valvonta tietysti myös vaatisi merkittävästi poliisiresursseja, mikä vesittää tämän tavoitteen vähentää poliisin kannabikseen liittyvien tehtävien määrää laillistamisen kautta.

Kannabiksen käyttö ei myöskään korvaa niin ikään haitallista alkoholinkäyttöä vaan tulee käyttäjillä mukaan sen rinnalle. Liikennerikkomukset, väkivalta sekä muut alkoholista johtuvat ongelmat ja sairaudet eivät siis myöskään vähentyisi, vaikka toinen päihde vapautuisi ja yleistyisi.

Kannabiksen laillistaminen ei vähennä sen käyttöä eikä poista haittoja. Se ei pysty edes suojelemaan alaikäisiä, jotka esimerkiksi Kanadassa hankkivat kannabiksensa edelleen laittomilta markkinoilta.

Lakivaliokunnan THL:ltä saaman selvityksen mukaan valtaosa, 71 prosenttia, tutkimuksista osoittaa, että käyttö lisääntyy laillistamisen myötä. Yksikään tutkimus ei viittaa kannabiksen käytön vähenemiseen. Saatavuuden helpottaminen luonnollisesti madaltaa kynnystä kokeilla ja aloittaa käyttö.

Arvoisa puhemies! Kannabiksen laillistamisesta ei seuraisi yhtään mitään hyvää, joten kannatan ehdottomasti lakivaliokunnan päätöstä hylätä tämä kansalaisaloite. Vastuullisen päihdepolitiikan ytimessä on nollatoleranssi sekä resurssien kohdentaminen käytön aloittamisen estämiseen ja päihdehoitopalveluihin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lahdenperä.

19.32 Milla Lahdenperä kok: Arvoisa puhemies! Olemme kuulleet lukuisia hyviä puheenvuoroja tänään, ja jos niistä tehdään yhteenveto, niin voisi tiivistää niin, että kannabis on huume ja huumeet ovat Suomessa kiellettyjä eikä tätä peruslinjaa ole syytä murentaa. Kannabiksen laillistamista perustellaan usein sillä, että kielto ei ole toiminut. Mutta jos joku sääntö ei toimi täydellisesti, ratkaisu ei ole luopua siitä vaan tehdä siitä toimivampi.

Kannabis ei ole harmiton aine, kuten täällä jo on monesti todettu. Se heikentää nuorten aivojen kehitystä, altistaa mielenterveysongelmille ja lisää psykoosiriskiä. Suomessa on jo nyt nuorilla paljon pahoinvointia, koulupudokkuutta ja mielenterveyspalvelut ruuhkautuvat. Ei siis ole vastuullista lisätä uutta laillista päihdettä tähän kokonaisuuteen.

Laillistamista perustellaan myös verotuloilla, mutta julkisen talouden paikkaaminen päihteillä on moraalisesti ja yhteiskunnallisesti arveluttava tie. Alkoholien ja tupakan kohdalla tiedämme jo, että haittavaikutuskustannukset syövät merkittävän osan verotuloista. Kannabis ei olisi poikkeus.

Usein sanotaan, että laillistaminen veisi pohjan rikollisuudelta. Kansainväliset kokemukset ovat kuitenkin ristiriitaisia. Laiton kauppa ei ole kadonnut maissa, joissa kannabis on laillistettu. On myös ymmärrettävä, että kun jokin aine laillistetaan, yhteiskunta samalla normalisoi sen käytön. Nuorille tällaista hyväksyttävää viestiä en ole valmis antamaan. Päihdepolitiikan tavoitteena tulee olla haittojen vähentäminen ja ihmisten auttaminen irti riippuvuuksista, ei uusien markkinoiden avaaminen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2026 vp

Sisäinen turvallisuus rakentuu myös ennakkoinnista, haittojen vähentämisestä ja rikollisuuden torjunnasta, ei uusien päihdemarkkinoiden avaamisesta. Siksi en voi tukea kannabiksen laillistamista, ja kiitän lakivaliokuntaa tekemästään päätöksestä hylätä aloite. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää.

19.35 Juha Mäenpää ps: Arvoisa rouva puhemies! Minä nyt haluan vain kantani sanoa tähän kannabiskeskusteluun, että en missään tapauksessa kannata tällaista lakia tai huumeasioiden lieventämistä, en kannabiksen enkä minkään muunkaan huumeen kohdalla.

Niin kuin edustaja Lahdenperä äsken tuossa sanoi, jos laki ei ole täydellinen ja me ei sitä kieltoa pystytty valvomaan, niin ei meidän silti kannata sitä poistaa.

Kannabista ei missään tapauksessa tule laillistaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen.

19.36 Oras Tynkkynen vihr: Arvoisa puhemies! Kiitos kollegoille tähänastisesta keskustelusta, joka on monta pykälää asiallisempi kuin monet aiemmat huume poliittiset keskustelut tässä maassa, joita muistelen vaikka 20 tai 30 vuoden takaa. Osasyyn tähän saattaa olla se, että näitten vuosikymmenten aikana myös maailmalla suhtautuminen huume politiikassa on muuttunut ihan olennaisesti ja meillä on kasvava joukko maita ja osavaltioita, joissa vaikka kannabis on joko laillistettu tai depenalisoitu tai dekriminisoitu. Nykyisellään suuruusluokkaa puoli miljardia ihmistä elää maailmassa jo alueilla, joilla kannabiksen käyttö on jossain suhteessa laillistettu tai vapautettu, ja näihin kuuluvat meille läheisistä verrokkimaista muun muassa keskustelussa jo mainitut Saksa ja Kanada ja käsittääkseni jo reilusti yli 20 Yhdysvaltain osavaltiota.

Se, mikä keskustelussa ei ihan kauhean paljon ole näinä vuosikymmeninä kuitenkaan edennyt, on se, että edelleen joko tahattomasti tai tahallisesti keskustelussa sekoitetaan nyt tässä kansalaisaloitteen kohteena oleva kannabis ja huumeet yleisesti. Kuuntelin vaikka edustaja Castrénin puheenvuoroa, jossa hän puhui lääkkeiden väärinkäytöstä — tarkoitti ehkä opiaattien väärinkäyttöä, hän ei sitä siinä puheenvuorossaan täsmentänyt — joka on aika lailla eri kysymys kuin nyt käsittelyssä oleva kannabis. Monessa muussakin puheenvuorossa on viitattu laajaan kirjoon erilaisia huumeita, vaikka tämä aloite koskee nimenomaan vain kannabista eikä mitään muuta.

Edustaja Garedeu ensimmäisessä puheenvuorossaan totesi, että kannabis on vaarallinen huume, ja olen tästä pitkälle samaa mieltä. Niin on tosin alkoholikin, ja silti kuka tahansa aikuinen ihminen voi kävellä lähimpään kauppaan ja ostaa sieltä alkoholia, jota voi nauttia sellaisissa määrin, että se voi aiheuttaa joko akuutin alkoholimyrkytyksen tai pitkäaikaisessa käytössä kroonisia terveyshaittoja. Silti, edustaja Garedeu, teidän puolueenne on tämän hallituskauden aikana ajanut läpi alkoholilakiin useita muutoksia, jotka lisäävät tämän terveydelle vaarallisen ja haitallisen aineen saatavuutta ympäri maata.

Te, edustaja Garedeu, myös totesitte, että kannabis aiheuttaa riippuvuutta, mikä sekin pitää pitkälle paikkansa, ja niin aiheuttaa myös alkoholi. Toivoisin kollegoilta johdonmukaisuutta, eli jos te täällä pidätte painavia puheenvuoroja kannabista vastaan, niin soveltaisitte näitä samoja ajatuksia myös alkoholiin, joka väestötasolla aiheuttaa aivan dramaatti-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2026 vp

sia terveyshaittoja ja sosiaalisia ongelmia ja rikollisuutta tässä maassa. Tätä johdonmukaisuutta en tämänpäiväisessä keskustelussa valitettavasti ole vielä kuullut.

Edustaja Rintamäki totesi, että turvallinen Suomi ei synny päihteiden saatavuutta lisäämällä, ja juuri niin tämä hallitus toimii, lisää päihteiden saatavuutta. Lukuisissa tämän hallituskauden alkoholilain muutoksissa lisätään sitä, että alkoholia voi saada mahdollisimman helposti mahdollisimman monesta paikasta mahdollisimman moneen vuorokaudenaikaan. Olisin toivonut, että tämä huoli turvallisesta Suomesta ja päihteiden saatavuuden rajoittamisesta olisi edustaja Rintamäellä ja muilla hallituspuolueiden kansanedustajilla ollut mielessä silloin, kun kirjoititte hallitusohjelmaa ja kun olette näitä lukuisia alkoholilain muutosesityksiä tänne eduskuntaan tuoneet.

Edustaja Hänninen peräänkuulutti hoitopääsyn parantamista. Edustaja Rasinkangas totesi, että huumeongelmiin vastataan ennaltaehkäisyllä ja hoidolla, ja edustaja Valtola sanoi, että varhainen puuttuminen ja päihde- ja mielenterveyspalvelujen vahvistaminen ovat avainasemassa. Olen näistä kaikista puheenvuoroista luonnollisesti samaa mieltä. Sitten on kuitenkin niin, että teidän edustamanne hallitus on leikannut suomalaisten sosiaali- ja terveyspalveluista, mukaan lukien päihdepalveluista ja hoitopääsystä, lukuisin eri tavoin, joita tässä salissa on moneen otteeseen kerrattu. Nostan tässä vain yhden esimerkin, joka koskee sosiaali- ja terveysalan kansalaisjärjestöjen rahoituksen merkittävää leikkaamista. Juuri sosiaali- ja terveysalan kansalaisjärjestöt ovat ne, jotka tekevät tässä maassa paljon työtä päihdeongelmaisten parissa, ja teidän edustamanne hallitus leikkaa näiden kansalaisjärjestöjen työstä ja vaikeuttaa päihdeongelmien ratkaisemista, ei helpota sitä. Näitten leikkausten jälkeen te tulette tänne pönttöön sanomaan, että ratkaisu on päihdepalvelujen parantaminen. Näettekö, arvoisat kollegat, tässä mitään ristiriitaa?

Sitten haluan vielä kiinnittää huomiota edustaja Mattilan nähdäkseni hyvään kysymykseen, jonka hän esitti ehkä mahdollisesti retorisesti osana puheenvuoroaan. Hän esitti kysymyksen, toimiiko nykyinen huume politiikka. Täällä on lukuisissa edeltävissä puheenvuoroissa hyvin tuotu esiin kannabiksen käyttöön liittyviä terveyshaittoja ja riskejä, jotka ovat todellisia. Aika vähän on tuotu esiin sitä, että tämän nykyisen kannabiksen kieltävän lainsäädännön aikana kannabiskokeilut ovat lisääntyneet 5 prosentista 30 prosenttiin. 15—69-vuotiaista suomalaisista nykyään jo 30 prosenttia on THL:n tilastojen mukaan kokeillut kannabista, tilanteessa, jossa cannabis on kielletty. Jos te pidätte tätä kannabiksen kielto lakia erityisen onnistuneena ja vaikuttavana tapana torjua kannabiksen käyttöä, niin minä takia kannabiksen käyttö on niin yleistä Suomessa silloin, kun se on kielletty? Ja jos tämä kielto laki on toiminut näin huonosti, niin kannattaisiko silloin hieman avoimemmin harkita myös muita malleja, joita maailmalla kasvavassa määrin sovelletaan?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitala.

19.42 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Esitän tähän alkuun kiitokseni kansalaisaloitteen tekijöille. Tämän aloitteen ainoan käsittelyn keskustelu on oikein hyvä paikka ja tarjoaa mahdollisuuden puhua laajemminkin päihdepolitiikasta. Valitettavasti yhteiskunnassamme on sille lisääntyvässä määrin tarvetta.

Tarvetta on keskustelun lisäksi myös toimenpiteille, joilla päihteiden ongelmakäyttöä voidaan ennaltaehkäistä. Kestävän päihdepolitiikan tavoitteena tulee olla ehkäistä päihteiden ongelmakäytöstä aiheutuvia terveysvaikutuksia sekä syrjäytymistä. Näin on syytä olla myös kannabiksen osalta. Lakivaliokunta ei puoltanut nyt käsittelyssä olevaa kansalaisa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2026 vp

loitetta. Olin sitä myös itse kyseisessä valiokunnassa käsittelemässä, ja osoitan myös kiitokseni lakivaliokunnan puheenjohtajalle ja jäsenille asiallisesta käsittelystä.

Keskeistä huumausainepolitiikassa on haittojen ehkäisy ja se, että hoitoon pääsee mahdollisimman matalalla kynnyksellä. Hoitoonpääsyyn tulee olla toimivia reittejä. Valitettavan usein hoitopolulle pääseminen on monelle liian ison kynnyksen takana ja varsinkin juuri heillä, jotka sitä eniten kaipaavat. Hoitojen kehittämisessä on kiinnitettävä erityistä huomiota päihteidenkäyttäjiin, joilla on myös samanaikaisesti muita haasteita terveyden kanssa, esimerkiksi vaikka mielenterveyden ongelmia. Apua huumeongelmiin pitää pysyä saamaan ilman pelkoa siitä, että avun hakeminen ajaa entistä suurempiin ongelmiin.

Arvoisa puhemies! Muutama huomio valiokunnan mietinnöstä: Valiokunta korosti, että huumeiden käyttäjien osalta hoitoon pääsemisen tulisi olla ensisijaista verrattuna rikosoikeudellisiin seuraamuksiin ja oikeus päihdepalveluihin pitää olla kaikilla. Valiokunnan THL:ltä saaman selvityksen mukaan vaikka kannabis on useilla mittareilla vähemmän haitallinen kuin monet muut päihdyttävät aineet, se voi aiheuttaa riippuvuutta ja sen käytöstä voi koitua monenlaista terveyshaittaa. Esimerkiksi useiden tutkimusten perusteella kannabiksen käytöstä aiheutuvat psykoosit ovat lisääntyneet ja psykoosiin sairastuneista joka kolmas sairastuu myöhemmin skitsofreniaan. Sosiaali- ja terveysministeriöltä saadun selvityksen mukaan kannabiksen säännöllinen käyttö on yhteydessä erilaisiin psyykkisiin häiriöihin, kuten ahdistuneisuuteen, masentuneisuuteen ja psykoosiin, mikä lisää tietenkin terveydenhuollon kustannuksiakin. Ongelmakäyttö voi myös vaikuttaa yksilön työllistymismahdollisuuksiin ja työkyvyn ylläpitämiseen, mikä heijastuu kansantalouteen ja sosiaaliturvajärjestelmään. Kannabiksen käyttö on myös yhteydessä lisääntyneeseen keuhkokuivan ja keuhkoputkentulehduksen riskiin. Nämä muutamina terveysvaikutuksina.

Tähän loppuun korostan vielä sitä tarvetta meillä tosi laajalle keskustelulle päihteiden haitoista ja ongelmien ennaltaehkäisemisestä. Yhteiskunnan polarisoituminen on omiaan lisäämään päihteidenkäytön mukanaan tuomia ongelmia. Valitettavasti joudun tässä lopuksi toteamaan, että hallitus on monilla toimillaan juuri lisännyt sitä riskiä, että ihminen ajautuu päihteiden käyttöön. Edellinen puhuja, edustaja Tynkkynen, toikin hyvin ansiokkaasti esille tätä hallituksen epäjohtamukaisuutta liittyen näihin useisiin leikkauksiin ja muihin hallituksen lakihankkeisiin, jotka ovat ristiriidassa päihdepolitiikan kanssa noin niin kuin yleisesti.

En kannata, valiokunnan tavoin, lainvalmisteluun ryhtymistä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne.

19.46 Atte Harjanne vihr: Kiitos, arvoisa puheenjohtaja! Kiitos kollegoille puheenvuoroista.

Täällä on tuotu kattavasti ja koskettavastikin esiin huumeista, kannabiksesta ja muista, aiheutuvia ongelmia suomalaisessa yhteiskunnassa. Korostan, että nämä ovat asioita, jotka ovat tapahtuneet nykyisen lainsäädännön puitteissa, eli meillä on käsillä ongelma. Jos siihen esitetään sitten vastaukseksi ennaltaehkäisevää työtä, poliisin resursointia ja valvontaa, sosiaali- ja terveyspalveluiden parantamista yms., yms., tällaisia, mitä täällä nyt on tullut, niin silloin minusta pitäisi johdonmukaisesti esittää sitten niitä toimia.

Itse luettuani tässä jälleen kerran ja kuultuani asiantuntijoita, sekä rikosoikeuden että sosiaali- ja terveyspuolen asiantuntijoita, on ilmeistä, että on perusteltua ajatella, että olisi paremmin toimivia lakisääntelykehikkoja, joihin liittyy dekriminialisointi, ehkä laillistami-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2026 vp

nenkin. Suosittelen — kun edustaja Castrénkin, joka nyt jo poistui, puhui näistä fiksuista ihmisistä, valtavasta määrästä niitä, jotka tämän ongelman kanssa painivat ympäri maailmaa — että kun moni fiksu ihminen on antanut tässäkin valiokunnille lausunnot, niin kannattaa lukea ne kaikki ja miettiä, onko meillä kaikki ihan välttämättä kunnossa vai pitääkö meidän tehdä jotain enemmän, jotain paremmin, jotain toisin.

Haluan kuitenkin keskustelussa vielä ehkä kotiyleisöille ja miksei salissakin kaikille alleviivata, että siis tästä äänestetään nyt sitten huomenna. Kun sain edustaja Furuholmilta kannatuksen näille esityksilleni, niin tässä ei äänestetä nyt sitten tämän aloitteen hyväksymisestä vaan hylkäämisestä. Tämä aloite hylätään. Tämä eduskunta ei tule tämän aloitteen myötä edistämään kannabiksen laillistamista tai siihen johtavaa lainsäädäntöä sellaisenaan. Tarjolla on sen sijaan lausumia, jotka lähtevät siitä, että tätä asiaa, koko huumausainepolitiikkaa, selvitetään huolella. Sitä ovat peräänkuuluttaneet asiantuntijat, jotka ovat olleet tässä asiassa puolesta tai vastaan. Sen jälkeen meillä on tällainen lausuma, että pitäisi edetä dekriminisaation kanssa. No, se on kanta, jolle on myös hyvin paljon asiantuntijakannatusta sekä sieltä rikosoikeuden puolelta että myöskin sosiaali- ja terveysalan asiantuntijoiden puolelta. Sitten on tämä lääkekannabis, ja sitten on tämä hampun muu raaka-ainekäyttö. Alleviivaan, että nämä ovat ne asiat, joista huomenna eduskunta voi sitten kannan muodostaa, ja suosittelen jokaista miettimään, mitä mieltä on näistä asioista. Itse näkisin, että tässä on mahdollisuus edistää humanaa, tietopohjaista päihdepolitiikkaa, pieni askel eteenpäin tässä salissa. Se olisi kyllä sellainen viesti, jota me vakavien päihde- ja huumausaineongelmien kanssa painivana yhteiskuntana kaivattaisiin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää.

19.49 Pia Sillanpää ps: Arvoisa puhemies! Tässä aloitteessa esitetään kannabiksen laillistamista, sääntelyä ja verottamista. Aloitetta perustellaan kannabiksen aiheuttamien haittojen vähentämisellä, nuorten suojelemisella ja rikollisuuden torjunnalla. Tutkimusnäyttö ja kansainväliset kokemukset eivät kuitenkaan tue näitä väitteitä.

Arvoisa puhemies! Kannabiksen laillistaminen ei ole johtanut missään maassa selvästi positiivisiin kokonaisvaikutuksiin. Laajat selvitykset osoittavat sen, että laillistamisen jälkeen kannabiksen käyttö usein lisääntyy eikä suinkaan vähene. Yksikään tutkimus ei osoita, että laillistamisen jälkeen käyttö laskisi. Kun käyttö kasvaa, kasvavat sen myötä myös haitat. Tämä koskee kaikkia päihteitä, eikä cannabis ole tästä poikkeus.

Tämän aloitteen laatijat eivät ole myöskään huomioineet lapsille ja nuorille aiheutuvia haittoja. Alaikäiset ovat useissa maissa raportoineet, että kannabiksen saanti on laillistamisen myötä helpottunut, eikä mikään ihme. Samalla tiedämme, että cannabis voi heikentää aivojen kehitystä, lisätä psykoosiriskiä ja altistaa vakaville mielenterveyden häiriöille. Tutkimusten mukaan merkittävä osa psykoosiin sairastuneista sairastuu myöhemmin myös skitsofreniaan. Erityisesti nuoret miehet ovat riskissä, ylliedustettuja.

Arvoisa puhemies! Kannabiksen laillistamista perustellaan usein sillä, että se siirtäisi kysynnän laillisille markkinoille ja järjestäytynyt rikollisuus vähenisi. Näin ei kuitenkaan ole tapahtunut. Laiton kauppa ei ole kadonnut yhdessäkään maassa. Se on korkeintaan muuttanut muotoaan. Samalla kannabiksen yleinen hyväksyttävyyys on kasvanut ja sen kysyntä lisääntynyt. Haluankin kysyä, miksi ihmeessä haluaisimme tätä Suomeen. Kannabiksen laillistaminen ei ole mikään kiva päihdekokeilu vaan pysyvä ja suuri muutos, jonka seuraukset kohdistuvat erityisesti nuoriin, mielenterveyteen ja kansanterveyteen. Mikään

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2026 vp

taho ei ole osoittanut laillistamisen tuovan hyötyä tai lisäarvoa suomalaiselle yhteiskunnalle, vaan päinvastoin. Siksi tätä kansalaisaloitetta ei tule edistää. Sen sijaan meidän tulee panna hoitoonpääsyyn, ennaltaehkäisyyn ja siihen, että vähennämme päihdehaittoja kaikissa väestöryhmissä ja erityisesti nuorten kohdalla. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

19.52 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tässä nyt on käsittelyssä kansalaisaloite kannabiksen laillistamisesta. Itse en lähde henkilökohtaisesti mihinkään suurempaan päihdekeskusteluun tai muutoin siihen liittyviin asioihin, mitä täällä kyllä ansiokkaasti on jo moni edustaja esiin tuonut. Totean vain hyvin yksiselitteisesti sen, että — niistä kokemuksista nähdessä, mitä olen lähipiiristä nähnyt huumeitten käyttöön liittyen, esimerkiksi kannabiksen käytöstä ja mahdollisesti sitten vielä vahvempien huumeitten käytöstä kannabiksen käytön myötä — en kannata tätä lakialoitetta. Koen, että kannabiksen laillistaminen ei kyllä toisi ihmisille eikä tälle yhteiskunnalle mitään hyvää. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Garedeu.

19.53 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Olisin tullut vastaamaan edustaja Tynkky-selle tästä hyvästä huomiosta ja kiittämään hänen huomioistaan erityisesti alkoholin haittoista. Tässä asiassa olen hänen kanssaan samaa mieltä. Itse ajattelen niin, että jos alkoholi tulisi nyt markkinoille, se olisi todennäköisesti tarkasti säännelty tai jopa kielletty aine. Se on vaarallinen tuhoava aine, sillä etanoli on solumyrkky, ja se todella voi aiheuttaa myrkytyksiä, vaurioittaa maksaa, ja tiedetään, että nämä vieroitusoireetkin ovat hengenvaarallisia. Eli nämä haitat yhteiskunnalle ja terveydenhuollon kustannukset ovat merkittäviä.

Ilman tätä historiallista hyväksyntää alkoholi tuskin olisi ruokakauppatuote ja olisi kielletty, mutta kun se on historiallisesti hyväksytty, niin enää emme voi tehdä sitten takape-roisia päätöksiä. Mutta ollaan viisaita, katsotaan tulevaisuuteen eikä päästetä kannabista meidän lasten ja nuorten elämää tuhoamaan. Itse en kannata huumeiden eikä alkoholin va-pauttamista millään määrin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitala.

19.54 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Tähän loppuun vielä sellainen näkökan-ta, että vaikka julkinen keskustelu huumausaineista pyörii yleensä aika paljon suurten kau-punkien ja kasvukeskusten ympärillä, niin meidän pitää huolehtia myös siitä, että pienem-missä kunnissa ja kaupungeissa ei jouduta näiden ongelmien kanssa vastaavanlaisiin on-gelmiin.

Muun muassa Satakunnassa julkaistiin noin vuosi sitten yllättävä uutinen, kun 10 000 ihmisen Huittisten jätevesilaitokselta löytyi kuudenneksi eniten huumejäämiä koko Suo-messa. Silloin uutisoitiin, että siinä saattaa taustalla olla takana myös Sastamalan ja Pun-kalaitumen jätevedet, jotka kyseisellä laitoksella puhdistetaan. Tein asiasta silloin kirjalli-sen kysymyksen ja sain siitä poikkeuksellisen paljon huolestuneita yhteydenottoja eri ta-hoilta. Eli haluan korostaa vielä sitä, että tämä on myös pienempien paikkakuntien ongel-ma. Jos vielä tähän Punkalaitumen tilanteeseen ja Huittisten tilanteeseen otan sellaisen nä-kökannan, että nyt viime viikolla Satakunnan Kansu uutisoi nimenomaan erittäin laajasta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2026 vp

huumevyyhdistä juuri siellä Punkalaitumen alueella, eli siellä koko kyläyhteisö ja koko Punkalaitumen yhteisö on kärsinyt tästä ongelmasta. Eli sellainen näkökanta tähän loppuun, että vaikka puhutaankin kannabiksen laillistamisesta, niin ihan yhtä lailla täällä on hyvin puheenvuoroissa tullut esille se, että monesti kannabiksen käyttö laajenee muihinkin päihteisiin ja sitä myötä ongelmat skaalautuvat isommiksi myös nimenomaan niillä pienemmilläkin paikkakunnilla. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas.

19.56 Merja Rasinkangas ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Tässä aloitteessa oli yhtenä perusteluna se, että hoitoon hakeutuminen olisi helpompaa, kun kannabis olisi laillistettu. Haluan mainita, että myöskin poliisi ohjaa/neuvoo tämmöistä päihtynyttä, joka jonkun rikoksen jälkeisen kuulustelun tai muun vuoksi on poliisin huostassa, eli häntä ohjataan ja neuvotaan häntä hakeutumaan päihdehoitoon. Ongelma on se, että nämä henkilöt eivät koe tarvitsevansa eivätkä halua sitä hoitoa, hoitoon ohjaustakaan ottaa vastaan. Tämä on se ongelma.

Lisäksi poliisin ja muidenkin viranomaisten velvollisuus on tehdä lastensuojeluilmoitus silloin, kun vaikkapa poliisi kohtaa kotihälytyksellä tilanteen, missä huoltajat ovat päihtyneitä ja kohteessa on alaikäisiä lapsia. Silloin meidän velvollisuus on tehdä lastensuojeluilmoitus. Tästäkin asiasta tässä salissa on joskus keskusteltu ja kauhisteltu sitä, että lastensuojeluilmoitusten määrä on kasvanut, mutta tämmöinen kannabiksen laillistaminen ihan varmasti lisäisi myöskin näitä lastensuojeluilmoituksia. Toki se lastensuojeluilmoitus on aiheellinen ja tarpeellinen silloin, koska kysymys on lapsen edusta ja lapsen hyvinvoinnista, eli se on tärkeää tehdäkin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Savio.

19.57 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! On erittäin hyvä, että lakivaliokunta esittää mietinnössään kannabiksen laillistamista koskevan kansalaisaloitteen hylkäämistä. Se on jatkoa tämän vaalikauden määrätietoiseen puuttumiseen huumeiden saatavuuteen, käyttöön ja niistä aiheutuviin vakaviin yhteiskunnallisiin ongelmiin. Kiitänkin lämpimästi valiokuntaa tästä perustellusta mietinnöstä.

Arvoisa puhemies! Aiheesta on pidetty tänään jo lukuisia hyviä puheenvuoroja, mutta haluan silti itsekkin monien muiden edustajien tavoin ottaa lyhyesti kantaa pahentuneeseen huumeongelmaan. Viime aikoina ovat lisääntyneet katukuvassa ja samalla herättäneet runsasta julkista keskustelua erityisesti uusien muuntohuumeiden aiheuttamat vakavat haitat ja järjestyshäiriöt, joita on ollut sekä kaupunkikeskustoissa että niiden ulkopuolella, isomilla ja pienemmillä paikkakunnilla. Muuntohuumeiden lisäksi myös perinteisemmät huumeet ovat edelleen osa huumausaineongelmaa, ja täällä eduskunnassa käytiin tästä aiheesta ansiokasta keskustelua muun muassa viime joulukuussa sisäministeriön pääluokan budjettikäsittelyn yhteydessä. Silloin moni edustaja ilmaisi huolensa huumausaineongelmien pahentumisesta, ja niin ovat itse asiassa ilmaisseet hyvin monet kansalaisetkin.

Arvoisa puhemies! Kannabis on osa tätä mainittua ikävää huumausaineongelmakokonaisuutta, eikä sen käyttöön ole syytä suhtautua lainkaan nykyistä sallivammin. Kannabis aiheuttaa riippuvuutta, ja sen käyttö voi johtaa sosiaalisiin ongelmiin ja terveydentilan heikkenemiseen. Kannabiksen, kuten muidenkin huumeiden, kiellolle on siten olemassa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2026 vp

enemmän kuin riittävät perusteet. Arvoisa puhemies, olen siis erittäin tyytyväinen siitä, että valiokunta esittää tämän kansalaisaloitteen hylkäämistä.

Totean vielä lopuksi sen, että kannabiksen niin sanottu viihdekäyttö on täysin eri asia kuin lääkäreiden mahdollisesti määräämien kannabispohjaisten lääkkeiden käyttö. Nämä lääkkeet voivat olla hyödyllisiä joidenkin sairauksien hoidossa, ja niitä voidaan jatkossakin kehittää ja ottaa tarvittaessa käyttöön normaalien lääketiedettä koskevien säännösten pohjalta, kuten valiokuntakin on viisaasti todennut.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Lyly, olkaa hyvä.

20.00 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! On ollut kyllä mielenkiintoista kuunnella tänä iltana tätä keskustelua kannabiksesta ja muustakin, huumepolitiikasta ja alkoholipolitiikasta. Täytyy sanoa, että täällä on ollut todella asiantuntevia puheenvuoroja, puolin ja toisin tätä on avattu. Toisaalta voi sanoa, että kun tätäkin asiaa on katsonut tässä vuosikymmenten aikana, niin kyllähän tämä keskustelu on kuitenkin parantunut sen osalta, että ruvetaan käymään oikeasti niihin syihin kiinni.

Arvoisa puhemies! Minulla oli tässä istuntovapaan aikana mahdollisuus käydä myöskin Länsi-Suomen poliisilaitoksella Tampereella, ja erityisesti poliisi kantaa huolta siellä Tampereella ja vähän muutenkin kokonaisuudessaan kannetaan huolta siitä, että huumeidenkäyttö lisääntyy, ja siellä sitten se alfa-PVP:n käyttö on siellä loppupäässä erittäin hankala asia. Siinä mielessä tämä huumeongelma on selkeästi olemassa, ja sitten siihen liittyy aika paljon tavallisten kansalaisten osalta, kun ne liikkuvat ja näkyvät tuolla, turvattomuutta ja sen tyyppisiä asioita, mutta myöskin näitten ihmisten osalta, jotka ovat siinä koukussa, rikollisuutta ja muuta vastaavaa.

A-klinikkasäätiön palvelupisteessä kävin myös tässä istuntotauon aikana, ja siellä he myöskin kantavat erityisen paljon huolta siitä, miten se katukuvassa näkyy ja miten he pysyvät puuttumaan tähän ongelmaan. Tässäkin on keskustelussa tullut aika paljon esiin se, kuinka paljon tässä on tutkittua tietoa taustalla, ja että tällainen kannabiksen kokeilu voi olla portti siihen kovimpien huumeitten käyttöön. Se on yleisempää niin päin kuin vain niin, että se käy satunnaiseksi tapahtumaksi. Tässäkin mielessä tämä polku, jota tässä yritetään tuoda esiin, helpottaisi sitä, että nämä lieveilmiöt pienentyisivät, ja se ei kyllä todennäköisesti ole niin päin, vaan päinvastoin.

Arvoisa puhemies! En kannata tätä kansalaisaloitetta ja yhdyn valiokunnan päätösesitykseen. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.